

UZASADNIENIE

1. POTRZEBA I CEL WYDANIA USTAWY

Obecne regulacje zawarte w ustawie z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 182, 1828 i 1847), zwanej dalej „ustawą offshore wind”, nie zapewniają wystarczająco skutecznego rozwoju morskiej energetyki wiatrowej (MEW) w Polsce. W celu przyspieszenia realizacji i poprawy warunków inwestycyjnych dla projektów morskich farm wiatrowych, dalej „MFW”, proponuje się również zmiany w innych obszarach, które zapewnią rozwiązania zmierzające do osiągnięcia skutecznego i zrównoważonego rozwoju MEW w Polsce.

W projekcie ustawy o zmianie ustawy o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych oraz niektórych innych ustaw, zwanym dalej „projektem ustawy”, są dokonywane zmiany w ramach wielu obszarów dotyczących morskiej energetyki wiatrowej, których wspólnym celem jest usprawnienie realizacji projektów morskiej energetyki, a także szeroko pojęty rozwój sektora energii odnawialnej zgodny z ambicjami redukcji emisyjności gospodarki i spełniania zobowiązań międzynarodowych.

Zmiany wprowadzane projektem ustawy są kolejnym krokiem we wspieraniu rozwoju morskiej energetyki wiatrowej (MEW), która stanowi jeden z fundamentów polskiej transformacji energetycznej, korzystnej z perspektywy cen energii, konkurencyjności polskiej gospodarki oraz tworzenia nowych miejsc pracy w Polsce w nadchodzących latach. Inwestycje w MEW, ze względu na zainstalowaną moc elektryczną, mają kluczowe znaczenie dla realizacji założonych przez polski rząd celów strategicznych w zakresie przyszłego miks energetycznego oraz tempa realizacji transformacji polskiego sektora elektroenergetycznego.

Ponadto, dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2413 z dnia 18 października 2023 r. zmieniająca dyrektywę (UE) 2018/2001, rozporządzenie (UE) 2018/1999 i dyrektywę 98/70/WE w odniesieniu do promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz uchylająca dyrektywę Rady (UE) 2015/652, dalej „dyrektywa RED III”, wprowadza nowe instrumenty służące do realizacji polityki klimatyczno-energetycznej Unii Europejskiej, wynikające z art. 15b i 15c dyrektywy RED III. Ich implementacja stanowi istotny krok w procesie dalszego rozwoju OZE, zapewniając znaczące usprawnienie procesów inwestycyjnych związanych z budową i przyłączeniem do sieci instalacji odnawialnego źródła energii.

Aktualnie jednymi z kluczowych barier dalszego rozwoju energetyki odnawialnej, zarówno w Polsce, jak i innych państwach europejskich są złożone i czasochłonne procedury administracyjne związane z uzyskiwaniem zezwoleń oraz przyłączaniem do sieci. W Polsce długość trwania procedur inwestycyjnych dla wielkoskalowej fotowoltaiki wynosi około 3 lat, natomiast dla lądowych farm wiatrowych około 7 lat, choć należy mieć na uwadze, że długość trwania procesu inwestycyjnego dla OZE jest uzależniona od różnych czynników, w tym m.in. od sprawności działań podejmowanych przez inwestorów. Niemniej niejednokrotnie największe wyzwanie w procesie inwestycyjnym OZE stanowią procedury przyłączeniowe i środowiskowe, jak również etap związany z lokalizacją inwestycji. Proponowane w tym projekcie przepisy mają natomiast przyczynić się do skrócenia ww. procesów poprzez określenie obszarów o największym potencjale do instalowania urządzeń OZE oraz umożliwienie wyznaczania konkretnych terenów, na których ich sytuowanie będzie przyspieszone w sposób systemowy (tzw. obszarów przyspieszonego rozwoju instalacji odnawialnego źródła energii ze źródeł odnawialnych, dalej: OPRO). Co do zasady mają być to obszary, gdzie instalacje OZE nie będą oddziaływały w znaczącym stopniu na środowisko.

2. AKTUALNY STAN PRAWNY W DZIEDZINIE, KTÓREJ DOTYCZY PROJEKT USTAWY

1. Zmiany w aukcyjnym systemie wsparcia morskiej energetyki wiatrowej

I. Warunkowa prekwalfikacja

Przepisy ustawy offshore wind gwarantują, że do aukcji zostaną dopuszczone jedynie takie projekty, które ze względu na stopień zaawansowania dają wysokie prawdopodobieństwo skutecznej realizacji. Uzyskanie niezbędnych pozwoleń i decyzji jest procesem czasochłonnym i wieloetapowym. Brak uzyskania wszystkich wymaganych dokumentów może spowodować brak możliwości wzięcia udziału wytwórcy w aukcji. W świetle bowiem art. 27 ust. 2 ustawy offshore wind Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej: URE) odmawia wydania zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji w przypadku gdy m.in. wniosek o wydanie zaświadczenia o dopuszczeniu do udziału w aukcji nie spełnia wymagań określonych w przepisach, w gdy nie został do niego dołączony oryginał lub poświadczona kopia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Brak przepisów w zakresie tzw. warunkowej prekwalfikacji, czyli możliwości uzyskania wstępnego zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji, stanowi istotny element, który wymaga uzupełnienia dla skutecznego przeprowadzenia aukcji.

II. Umożliwienie przeprowadzenia aukcji interwencyjnej w 2026 r. w przypadku gdyby aukcja w 2025 r. nie została przeprowadzona lub rozstrzygnięta

Aukcyjny system wsparcia dla MFW zakłada przeprowadzenie pierwszej aukcji w 2025 r. Lata, w których przeprowadza się aukcje, zostały precyzyjnie określone w art. 29 ustawy offshore wind. Zgodnie z obecnie obowiązującym stanem prawnym, aukcji nie przeprowadza się z uwagi na mniejszą niż trzy liczbę wydanych zaświadczeń o dopuszczeniu do aukcji albo aukcji nie rozstrzyga się, jeżeli zostały złożone mniej niż trzy ważne oferty spełniające wymagania określone w ustawie offshore wind (art. 30 ust. 4 i 6).

Fiasko pierwszej aukcji może doprowadzić do wystąpienia zjawiska tzw. luki inwestycyjnej, która skutkować może przeniesieniem zaangażowania dostawców komponentów i usług na inne rynki, a także spiętrzeniu się inwestycji. W razie niepowodzenia aukcji w 2025 r. dostępny w ramach tej aukcji wolumen zostanie przeniesiony na aukcję w 2027 r., co oznacza organizację aukcji z wolumenem aż 8 GW). Tak istotne spiętrzenie inwestycji w jednym okresie byłoby niekorzystne zarówno z punktu widzenia rozwoju polskiej gospodarki (odłożenie w czasie zamówień na usługi i komponenty oraz punktowe, duże zamówienia w jednym okresie), jak i inwestorów – duża pula projektów realizowanych w całej Europie może oznaczać opóźnienia w ich realizacji. Finalnie, równoległa budowa tak istotnego wolumenu projektów może oznaczać nieoptymalne (z punktu widzenia odbiorcy końcowego) rozstrzygnięcia kosztowe (z uwagi na czasowe ograniczenia realizacji inwestycji po wygranej w aukcji, inwestorzy musieliby konkurować z dużą liczbą innych projektów o dostęp do usług i komponentów, windując tym samym ich ceny).

III. Umożliwienie obszarom z I fazy uczestniczenie w aukcjach w odniesieniu do niewykorzystanej mocy

Brak jest w ustawie offshore wind rozwiązań pozwalających na wykorzystanie zasobów MEW w przypadku, w którym moc wskazana w decyzji lokalizacyjnej dla MFW i wydanych warunkach przyłączenia jest wyższa aniżeli moc, dla której przyznano wsparcie w ramach I fazy. Brak takiego rozwiązania zmniejsza podaż projektów oraz powoduje, że stosunkowo duże moce nie mogą uzyskać wsparcia.

IV. Umożliwienie złożenia dwóch oddzielnych ofert aukcyjnych dla dwóch MFW zlokalizowanych w granicach tego samego obszaru wskazanego w załączniku 2 do ustawy offshore wind pod warunkiem posiadania osobnego wyprowadzenia mocy

Ustawa offshore wind nie precyzuje sytuacji złożenia oddzielnych ofert aukcyjnych dla MFW zlokalizowanych w granicach tego samego obszaru. Obowiązuje jedynie ogólna norma wyrażona w art. 26 ust. 1 ustawy offshore wind, zgodnie z którą prawo do pokrycia ujemnego salda może być przyznane w drodze aukcji wytwórcy, który uzyskał zaświadczenie o dopuszczeniu do aukcji oraz wytworzy energię elektryczną po raz pierwszy po dniu zamknięcia sesji aukcji w MFW zlokalizowanej w granicach obszaru określonego w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy. Brak uregulowań w tym zakresie skutkuje niepewnością prawną, która może mieć wpływ na skuteczne rozstrzygnięcie aukcji.

V. Dostosowanie przepisów do rozliczania ujemnego salda w całości lub części w euro

W ustawie offshore wind przewidziano delegację ustawową do wydania obwieszczenia, w którym ogłasza się kurs wymiany euro, jedynie względem I fazy systemu wsparcia. Została ona uregulowana w art. 25a ustawy offshore wind. Brak analogicznego rozwiązania w odniesieniu do II fazy systemu wsparcia wymusza konieczność uzupełnienia luki prawnej.

VI. Zmiana sposobu waloryzacji wsparcia w przypadku przyznania prawa do pokrycia ujemnego salda na zasadach określonych w rozdziale 4

Dotychczasowe przepisy ustawy offshore wind, przewidujące w art. 38 ust. 5 coroczną waloryzację wsparcia przyznanego uczestnikowi aukcji średniorocznym wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem z poprzedniego roku kalendarzowego, określonym w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, są problematyczne z punktu widzenia przewidywalności inwestycji. Nie regulują one bowiem sytuacji, w której średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych przekroczy wartość średniookresowego celu inflacyjnego określonego przez Radę Polityki Pieniężnej w założeniach polityki pieniężnej. Brak długofalowej przewidywalności co do wysokości średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem powoduje brak stabilności w szacunkach finansowych i może skutkować dużym ryzykiem dla projektów.

VII. Doprecyzowanie i uproszczenie procedury dopuszczenia do udziału w aukcji i zasad składania ofert w aukcji

Aktualne przepisy art. 26 i art. 31 ustawy offshore wind nie są wystraszająco precyzyjne. Odnoszą się do kilku miejsc przyłączenia MFW, pomimo że MFW jest przyłączana tylko w jednym miejscu. Także nie wskazują, że chodzi o daną MFW.

Ponadto aktualne brzmienia art. 26 ust. 5 pkt 6 ustawy offshore wind obliguje wytwórcę do potwierdzenia ustanowienia zabezpieczenia oraz - w przypadku ustanowienia kaucji - przekazania numer rachunku bankowego prowadzonego w złotych. Ponadto art. 26 ust. 6 ustawy offshore wind obliguje wytwórcę do załączenia do wniosku o wydanie zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji informacji określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 37 ust. 6 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej.

W związku z tym, że zaświadczenie o dopuszczeniu do aukcji jest ważne 36 miesięcy i sytuacja wytwórcy przez ten czas może się znacznie zmienić, skuteczniejszym rozwiązaniem będzie wymaganie pod rygorem karnym złożenia przez wytwórcę oświadczenia, że przedsiębiorstwo nie znajduje się w trudnej sytuacji.

2. Pokrycie ujemnego salda w przypadku redysponowania MFW na zasadach rynkowych

Aktualnie przepisy ustawy offshore wind przewidują rekompensaty dla wytwórców energii w MFW w przypadku redysponowania na zasadach nierynkowych. Podstawę prawną w tym zakresie stanowi art. 40 ust. 3 ustawy offshore wind, zgodnie z którym w przypadku braku możliwości wprowadzenia całości lub części energii elektrycznej wytworzonej w MFW do sieci na skutek redysponowania MFW przez operatora systemu przesyłowego (OSP) lub operatora systemu dystrybucyjnego (OSD), nieopartego na zasadach rynkowych, wytwórcy w zakresie ilości energii elektrycznej, która nie została wprowadzona do sieci w wyniku tego redysponowania, przysługuje prawo do rekompensaty finansowej, z wyjątkiem przypadku, w którym umowa przyłączeniowa nie gwarantuje niezawodnych dostaw energii oraz do pokrycia ujemnego salda w przypadku, w którym umowa przyłączeniowa nie gwarantuje niezawodnych dostaw energii.

Wynika to z faktu, że w trakcie prac nad ustawą offshore wind MFW nie były traktowane jak Jednostkami Wytwórczymi Centralnie Dysponowanymi (JWCD). W związku ze zmianami zasad funkcjonowania rynku bilansującego MFW przyłączone do sieci przesyłowej będą miały obowiązek aktywnego uczestnictwa bilansowaniu systemu w ramach rynku bilansującego. Aktywne uczestnictwo w rynku bilansującym polega m.in na składaniu ofert na dostawę energii bilansującej i mocy bilansujących. Oferty te są kształtowane indywidualnie przez uczestników rynku bilansującego. Bilansowanie systemu elektroenergetycznego w ramach rynku bilansującego jest oparte na zasadach rynkowych. Z tego względu wszelkie działania w ramach

rynku bilansującego (redukcja generacji lub wymuszenie generacji) są oparte również na zasadach rynkowych.

Ponadto, umowy o przyłączenie do sieci morskich farm wiatrowych przyłączanych do sieci przesyłowej zawierają obligatoryjnie postanowienia dot. braku gwarancji pełnego wyprowadzenia mocy z tych farm w okresie 7 lat od otrzymania przez właściwego operatora informacji o uzyskaniu przez daną farmę prawa do pokrycia ujemnego salda. Po upływie tego terminu – zgodnie z art. 54 ustawy offshore wind – operator ma obowiązek zagwarantowania niezawodnego wyprowadzenia mocy z morskich farm wiatrowych, które uzyskały prawo do pokrycia ujemnego salda.

W związku z tym, że wszystkie MFW będą przyłączone do sieci przesyłowej, obowiązkowo będą one objęte obowiązkiem aktywnego uczestnictwa w rynku bilansującym, a tym samym – w stosunku do żadnej z nich nie zajdzie okoliczność redysponowania na zasadach nierynkowych. Oznacza to, że intencja ustawodawcy dotycząca zagwarantowania MFW formy rekompensaty (prawa do pokrycia ujemnego salda od Zarządcy Rozliczeń) z tytułu ograniczania produkcji MFW w wyniku redysponowania również w 7-letnim okresie, o którym mowa powyżej, nie zostanie zrealizowana.

Zgodnie z § 2 pkt 11 rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 22 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz.U. 2023 poz. 819), jednostka wytwórcza centralnie dysponowana (JWCD) stanowi moduł wytwarzania energii:

- a) przyłączony do sieci przesyłowej elektroenergetycznej albo
- b) ciepłny kondensacyjny o mocy osiągalnej równej 100 MW lub wyższej przyłączony do koordynowanej sieci 110 kV lub szczytowo-pompowy przyłączony do koordynowanej sieci 110 kV, albo
- c) przyłączony do koordynowanej sieci 110 kV inny niż określony w lit. b, którym operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego dysponuje na podstawie odrębnych umów zawartych z wytwórcą energii elektrycznej i operatorem systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego, do którego sieci ten moduł wytwarzania energii jest przyłączony.

Zgodnie z obecnie obowiązującym stanem prawnym, wszystkie JWCD generalnie funkcjonują na tych samych zasadach na rynku bilansującym – muszą składać oferty dotyczące redukcji ich generacji na polecenie operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego.

Zasady rozliczania redysponowania w ramach rynku bilansującego różnią jednak sytuację, w której wytwórca posiada gwarancję niezawodnych dostaw (pełnego wyprowadzenia energii) od sytuacji wytwórcy, który takiej gwarancji nie posiada. W pierwszym przypadku rozliczenie redysponowania następuje po wyższej (max) z dwóch cen: cenie ofertowej redukcji i cenie wymuszonego odbioru energii z rynku bilansującego. W drugim przypadku z kolei rozliczenie odbywa się po najwyższej (max) z trzech cen, uwzględniając także cenę krańcową wyznaczoną w ramach rynku bilansującego. W związku z kierunkami znaków na rynku bilansującym, dodatnia cena odbioru energii oznacza konieczność zapłaty przez wytwórcę za redukcję jego produkcji, natomiast ujemna cena odbioru energii oznacza płatność od operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego do wytwórcy za redukcję. Tym samym w przypadku braku gwarancji niezawodnych dostaw energii, redukowana MFW może być rozliczana po cenie krańcowej, która może być wyższa (mniej korzystna dla wytwórcy) niż jego cena ofertowa i wyższa niż administracyjnie wyznaczona cena wymuszonego odbioru energii z rynku bilansującego (która gwarantuje sumaryczne uzyskanie przez wytwórcę przychodu na poziomie wynikającym z ceny referencyjnej w ramach kontraktu różnicowego). Wytwórca nie będzie miał zatem możliwości mitygacji ryzyka utraty przychodów do czasu zapewnienia przez operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego gwarancji niezawodnych dostaw energii. Stąd proponowane rozwiązania przyznają wytwórcy możliwość uzyskania od Zarządcy Rozliczeń prawa do pokrycia ujemnego salda jako formy rekompensaty za ograniczenie produkcji w wyniku redysponowania w przypadku braku gwarancji pełnego wyprowadzenia mocy.

Brak wprowadzenia przedmiotowej zmiany doprowadzi do braku rekompensat dla wytwórców w okresie 7-letniego terminu, o którym mowa w art. 54 ustawy offshore wind, a w konsekwencji może skutkować opóźnieniem realizacji projektów morskich farm wiatrowych do czasu upływu tego terminu, aby nie rozpoczynać produkcji nie mając gwarancji pełnego wyprowadzenia mocy i nie posiadając prawa do rekompensaty z tytułu potencjalnych ograniczeń produkcji w wyniku poleceń operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego.

W związku z tym przepisy dotyczące możliwości pokrycia ujemnego salda wymagają dostosowania do sytuacji redysponowania na zasadach rynkowych w okresie, w którym operator systemu elektroenergetycznego nie gwarantuje niezawodnych dostaw energii.

3. Sprzedaż energii w okresie rozruchu technologicznego MFW

W aktualnie obowiązującym stanie prawnym istnieje co prawda możliwość sprzedaży energii elektrycznej z MFW w okresie oddawania ich do użytkowania na rynku bilansującym.

Konsekwencją takiej sytuacji jest jednak brak konieczności informowania operatora systemu przesyłowego o prognozowanej produkcji energii elektrycznej, co z kolei może spowodować znaczące utrudnienia w bilansowaniu systemu w czasie rzeczywistym oraz koszty tego bilansowania. Obecnie obowiązujące przepisy ustawy offshore wind nie regulują jednak praw i obowiązków takiego wytwórcy, zasad rozliczania energii elektrycznej w tym okresie ani statusu tej energii, jak również procedury wydawania tymczasowego pozwolenia na użytkowanie (ION) pomimo występowania takich rozwiązań na poziomie unijnym, tj. w rozporządzeniu 2016/631.

4. Umożliwienie mikroprzesunięć fundamentów morskich turbin wiatrowych lub stacji elektroenergetycznych

Obecnie przepisy ustawy offshore wind umożliwiają zmianę rozmieszczenia morskich turbin wiatrowych lub innych elementów MFW. Zgodnie z art. 81 ustawy offshore wind, zmiana rozmieszczenia morskich turbin wiatrowych lub innych elementów MFW oraz urządzeń wchodzących w skład zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy w ramach lokalizacji określonej pozwoleniem na wnoszenie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich dla MFW (PSZW), nie stanowi istotnego odstępiania od zatwierdzonego projektu zagospodarowania działki lub terenu oraz projektu architektoniczno-budowlanego lub innych warunków pozwolenia na budowę. Zmiana taka jest jednak obwarowana szeregiem warunków i wymaga zgody właściwego dyrektora urzędu morskigo. Do tych warunków należą niemożliwe do przewidzenia wcześniej uwarunkowania geologiczne oraz brak konieczności zmiany PSZW lub decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Dyrektor urzędu morskigo może wydać ewentualną zgodę w terminie 14 dni od wpłynięcia wniosku. Dodatkowym obostrzeniem w przypadku zajścia konieczności zmian rozmieszczenia morskich turbin wiatrowych lub innych elementów MFW oraz urządzeń wchodzących w skład zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy jest możliwość odmowy udzielenia zgody, jeżeli zmiana taka wpłynie niekorzystnie na bezpieczeństwo żeglugi oraz środowisko. Co więcej będzie ona wymagała aktualizacji ekspertyz i planów, nie później niż na 90 dni przed planowaną datą pierwszego wytworzenia energii elektrycznej w MFW lub jej części.

Instalacja infrastruktury na morzu jest przedsięwzięciem bardzo skomplikowanym oraz niezwykle kosztochłonnym. Ze względu na czynniki atmosferyczne, zakłócenia urządzeń pomiarowych czy niespodziewane uwarunkowania geologiczne, nawet zachowując najwyższe standardy należytej staranności, może dojść do nieznacznego przesunięcia morskich turbin wiatrowych lub innych elementów MFW względem zatwierdzonego projektu

zagospodarowania działki lub terenu oraz projektu architektoniczno-budowlanego lub innych warunków pozwolenia na budowę. 14-dniowy czas oczekiwania na zgodę dyrektora urzędu morskiego oraz możliwość jej odmowy ze względów bezpieczeństwa żeglugi morskiej czy środowiskowych, a także konieczność sporządzenia aktualizacji ekspertyz i planów prowadzi niepotrzebnie do opóźnień i utrudnień w realizacji inwestycji.

5. Współdzielenie przez więcej niż jedną MFW tej samej stacji elektroenergetycznej zlokalizowanej na morzu lub zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy lub ich elementów

W chwili obecnej nie ma w ustawie offshore wind przepisów precyzujących sposób prawidłowego wyposażenia MFW w systemy pomiarowo-rozliczeniowe i rozliczania ujemnego salda w przypadku współwykorzystania przez więcej niż jedną morską farmę wiatrową tej samej stacji elektroenergetycznej zlokalizowanej na morzu lub zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy lub ich elementów. Niezbędne jest zatem uregulowanie tej kwestii w rozdziale pt. zasady przyłączania wytwórców do sieci i rozporządzania zespołem urządzeń służących do wyprowadzenia mocy oraz morską farmą wiatrową, a także innych przepisach, na które powyższe współdzielenie może mieć wpływ.

Współdzielenie przez więcej niż jedną MFW tej samej stacji elektroenergetycznej zlokalizowanej na morzu lub zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy lub ich elementów może zostać uznane za tzw. cable pooling, czyli instytucję umożliwiającą przyłączenie do sieci elektroenergetycznej w jednym miejscu dwóch lub większej liczby instalacji odnawialnego źródła energii, które mogą należeć do jednego lub kilku wytwórców. Przepisy art. 7 ust. 1f ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz.U. z 2024 r. poz. 266, 834, 859, 1847 i 1881) nie wprowadzają ograniczenia, że przyłączane instalacje odnawialnych źródeł energii powinny należeć do różnych rodzajów instalacji. Zasadne jest zatem, m.in. ze względu na rozliczenie ujemnego salda, uregulowanie tej kwestii w przepisach poprzez wskazanie wprost, że wobec ww. współdzielenia nie mają zastosowania przepisy o cable pooling.

6. Niezbędne doprecyzowania w zakresie etapowania inwestycji

Art. 10 ustawy offshore wind zawiera wzór określający sposób obliczenia ceny skorygowanej stanowiącej podstawę wypłaty ujemnego salda, w przypadku gdy na realizację inwestycji w zakresie morskiej farmy wiatrowej wraz z zespołem urządzeń służących do wyprowadzenia mocy została przyznana pomoc inwestycyjna. Elementem tego wzoru jest m.in. ilość energii elektrycznej, wyrażona w MWh, w oparciu o moc zainstalowaną elektryczną morskiej farmy

wiatrowej, objętą wnioskiem o udzielenie lub zmianę koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej. Jednocześnie art. 7 ust. 2 ustawy offshore wind przewiduje, w związku z możliwością realizacji inwestycji etapami, możliwość etapowego występowania z wnioskiem do Prezesa URE o udzielenie koncesji. Zgodnie z tym przepisem, w przypadku gdy MFW jest budowana i oddawana do użytkowania etapami, ilość energii elektrycznej, dla której wytwórca ma prawo wystąpić o pokrycie ujemnego salda oblicza się w oparciu o każdorazową moc zainstalowaną elektryczną MFW wynikającą z koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej wydanej wytwórcy dla ukończonych etapów budowy.

Może zatem dojść do sytuacji, w której cena skorygowana będzie wyliczana w oparciu o wartość udzielonego wsparcia inwestycyjnego dotyczącego całej morskiej farmy wiatrowej. Prowadzić to może do znacznego jej obniżenia, a tym samym zaniżenia poziomu wsparcia. W związku z powyższym, przepisy dotyczące sposobu obliczania pomocy inwestycyjnej powinny uwzględniać sytuację etapowego uzyskiwania koncesji. Tym bardziej, że zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy offshore wind, wartość pomocy inwestycyjnej oblicza się na dzień złożenia wniosku o udzielenie koncesji.

7. Czas pracy w portach morskich lub bazach serwisowych

Obecne przepisy szeroko pojętego prawa pracy nie są w pełni dostosowane do specyficznego charakteru zadań związanych z budową i obsługą serwisową MFW i powiązanej infrastruktury. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami, odnośnie do czasu pracy osób znajdujących się w portach morskich, terminalach instalacyjnych lub bazach serwisowych, zastosowanie mają przepisy działu VI ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks Pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1465 oraz z 2024 r. poz. 878, 1222, 1871 i 1965). Obowiązują jednak również uregulowania szczególne w zakresie pracy na morzu, jak np. ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o pracy na morzu (Dz. U. z 2023 r. poz. 2257) oraz ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o pracy na morskich statkach handlowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 430), mające jednak zastosowanie do pracy na statkach morskich.

Pracowników znajdujących się na lądzie, co do zasady obowiązuje 8-godzinny czas pracy. Na podstawie art. 135 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks Pracy, jeżeli jest to uzasadnione rodzajem pracy lub jej organizacją, jest dopuszczalne przedłużenie dobowego wymiaru czasu pracy, nie więcej jednak niż do 12 godzin, w okresie rozliczeniowym nieprzekraczającym 1 miesiąca. Zgodnie zaś z art. 136 Kodeksu Pracy przy pracach polegających na dozorze urządzeń lub związanych z częściowym pozostawianiem w pogotowiu do pracy może być

stosowany system równoważnego czasu pracy, w którym jest dopuszczalne przedłużenie dobowego wymiaru czasu pracy, nie więcej jednak niż do 16 godzin, w okresie rozliczeniowym nieprzekraczającym 1 miesiąca. Jednocześnie na podstawie art. 138 Kodeksu Pracy przy pracach, które ze względu na technologię produkcji nie mogą być wstrzymane (praca w ruchu ciągłym), może być stosowany system czasu pracy, w którym jest dopuszczalne przedłużenie czasu pracy do 43 godzin przeciętnie na tydzień w okresie rozliczeniowym nieprzekraczającym 4 tygodni, a jednego dnia w niektórych tygodniach w tym okresie dobowy wymiar czasu pracy może być przedłużony do 12 godzin. Za każdą godzinę pracy powyżej 8 godzin na dobę w dniu wykonywania pracy w przedłużonym wymiarze czasu pracy pracownikowi przysługuje dodatek do wynagrodzenia, o którym mowa w art. 1511 § 1 pkt 1 Kodeksu Pracy. Jednocześnie w świetle art. 133 Kodeksu Pracy o minimalnym tygodniowym odpoczynku od pracy, pracownikowi przysługuje w każdym tygodniu prawo do co najmniej 35 godzin nieprzerwanego odpoczynku, obejmującego co najmniej 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku dobowego.

Tymczasem pracownicy znajdujący się na lądzie, wykonujący pracę w terminalach instalacyjnych i serwisowych dla morskich farm wiatrowych, a także w stacji elektroenergetycznej na lądzie, powinni, ze względu na specyficzny charakter realizowanych zadań związanych z budową i obsługą serwisową MFW i powiązanej infrastruktury oraz ścisły związek zadań wykonywanych w portach i na morzu, podlegać tym samym normom czasu pracy, co pracownicy wykonujący pracę na morzu.

8. Uniemożliwienie ponownego przyznania wsparcia dla danego projektu MFW, który wsparcie otrzymał, a potem inwestor się tego wsparcia zrzekł

Aktualne przepisy ustawy offshore wind (art. 19) przewidują potencjalną możliwość wycofania danego projektu MFW ze wsparcia w ramach I fazy systemu wsparcia poprzez złożenie stosownego oświadczenia, co otwiera drogę, aby móc wystartować z danym projektem MFW w aukcji.

Ustawa offshore wind nie zawiera przepisów zakazujących rezygnacji z prawa do pokrycia ujemnego salda. Należy bowiem wyraźnie podkreślić, że wzięcie udziału w systemie wsparcia jest uprawnieniem, nie zaś obowiązkiem inwestora. Działając w granicach swobody prowadzonej przez siebie działalności powinien być on uprawniony do rezygnacji z przyznanych, na jego wniosek uprawnień. Tym bardziej, w sytuacji, w której pomoc nie została jeszcze udzielona. Zważywszy na to, że wsparcie przyznaje się w drodze decyzji, inwestorzy będący ich stroną mogą skorzystać z możliwości, które dają ogólne przepisy

postępowania administracyjnego, tj. art. 155 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572).

Możliwość ponownego przyznania wsparcia dla projektu MFW, który z tego wsparcia zrezygnował, mogłaby powodować że inwestorzy będą wstrzymywać realizację projektów MFW, w przypadku gdy w fazie aukcyjnej mogliby otrzymać wyższe wsparcie. Takie działanie prowadziłoby nie tylko do zagrożenia osiągnięcia celów strategicznych, ale także powodowałoby „kanibalizację” mocy aukcyjnych.

9. Zmiana reguł wydatkowych

Reguła wydatkowa unormowana w art. 113 ustawy offshore wind przewidująca środki finansowe do 2030 r. na wykonywanie zadań ministra właściwego do spraw klimatu nie koresponduje z obecnym wzrostem wynagrodzeń w sferze budżetowej jak również zmianą obciążenia w wykonywaniu zadań ministra właściwego do spraw klimatu oraz ministra właściwego do spraw środowiska. Wg przyjętych kilka lat temu rozwiązań, na wykonywanie zadań ministra właściwego do spraw klimatu wynikających z ustawy offshore wind przewidziano środki w wysokości jedynie 266 029,58 zł rocznie, przyjmując jednocześnie ten sam poziom wydatków na ten cel dla ministra właściwego do spraw środowiska.

Obecne limity nie są dostosowane do charakteru realizowanych obowiązków, które wymagają szczegółowej wiedzy eksperckiej i znacznego doświadczenia. Szczególnie duże obciążenie wynika z zadań nałożonych na ministra właściwego do spraw klimatu, dlatego proponuje się przeniesienie na ministra właściwego do spraw klimatu limitu wydatków z budżetu państwa przeznaczonych na wykonywanie zadań ministra właściwego do spraw środowiska.

10. Modyfikacje redakcyjno-techniczne w celu wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych

- zmiana definicji MFW

Zgodnie z obecnie obowiązującą definicją MFW stanowi ona instalację, w skład której wchodzi oprócz morskich turbin wiatrowych oraz stacji elektroenergetycznych na morzu jedynie sieć średniego napięcia. Ze względu na znaczną moc MFW zasadne jest rozszerzenie tej definicji o sieć wysokiego napięcia.

- zniesienie nadmiarowego rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji administracyjnych w przedmiocie zatwierdzenia dokumentacji geologicznej

Zgodnie z obecnie obowiązującym art. 77 ust. 1 ustawy offshore wind, decyzje administracyjne w przedmiocie zatwierdzenia projektu robót geologicznych sporządzonego w celu określenia

warunków geologiczno-inżynierskich na potrzeby posadowienia MFW oraz urządzeń i obiektów wchodzących w skład zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy, a także w przedmiocie zatwierdzenia dokumentacji geologicznej w ww. zakresie podlegają natychmiastowemu wykonaniu. W odniesieniu do tych drugich decyzji utrzymanie rygoru natychmiastowej wykonalności jest bezcelowe, gdyż decyzje zatwierdzające dokumentacje geologiczne nie podlegają wykonaniu.

- ujednoczenie nomenklatury

Ustawa offshore wind w kilku miejscach niekonsekwentnie posługuje się pojęciem „przedsiębiorstwa energetycznego” lub „przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej” zamiast pojęciem występującym w przeważającej części przepisów ustawy, tj. „operatora systemu przesyłowego lub operatora systemu dystrybucyjnego”.

11. Ustawa o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej

a. wydłużenie terminu ważności pozwoleń i uzgodnień lokalizacyjnych dla MFW oraz zespołu urządzeń wyprowadzających moc

Zgodnie z art. 23 ust. 6 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1125), zwanej dalej „ustawą o obszarach morskich”, PSZW w przypadku MFW jest wydawane na okres od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna, do upływu 30 lat liczonych od dnia, w którym rozpoczęto wykorzystanie tej MFW. W świetle zaś art. 23 ust. 6c pkt 2 ustawy o obszarach morskich, jeżeli w ciągu 5 lat od dnia rozpoczęcia budowy nie zostanie podjęte wykorzystywanie sztucznej wyspy, konstrukcji i urządzeń stwierdzone jest wygaśnięcie PSZW.

Ponadto, zgodnie z art. 26 ust. 5 ustawy o obszarach morskich, pozwolenie na lokalizację kabli jest wydawane na okres od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna, do upływu 30 lat od dnia, w którym rozpoczęto wykorzystanie MFW. W świetle zaś ust. 6 pkt 2 tego artykułu, jeżeli w okresie 15 lat od dnia, w którym decyzja o pozwoleniu na lokalizację kabli, stała się ostateczna, nie zostanie podjęte wykorzystywanie tych kabli organ, który wydał pozwolenie, stwierdza jego wygaśnięcie.

Zgodnie z art. 66a ust. 2 ustawy o obszarach morskich, jeżeli w okresie 15 lat od dnia wydania PSZW inwestor nie uzyska pozwolenia na budowę dla całości albo części przedsięwzięcia objętego tym pozwoleniem, organ, który wydał pozwolenie, stwierdza, w drodze decyzji, wygaśnięcie tego pozwolenia. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu, inwestor będzie mógł jednak

ubiegać się o wydłużenie ww. 15-letniego terminu. Jeżeli inwestor, nie później niż 60 dni przed upływem powyższego okresu złoży organowi, który wydał pozwolenie, wyjaśnienia na piśmie i dokumenty potwierdzające podjęcie wszystkich czynności wymaganych przez prawo, zmierzających do uzyskania pozwolenia na budowę dla całości albo części przedsięwzięcia, termin ten zostanie przedłużony na czas niezbędny do uzyskania pozwolenia na budowę, jednak nie dłuższy niż 2 lata od dnia, w którym upłynął 15-letni termin od dnia wydania PSZW. W świetle ust. 5, jeżeli w ww. okresach inwestor nie rozpocznie układania kabli wchodzących w skład zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy, dla których wydano pozwolenia i uzgodnienia, organ, który wydał te pozwolenia i uzgodnienia, stwierdzi ich wygaśnięcie.

Powyższe uregulowania stwarzają ryzyko, że w szczególności dla tych PSZW, które zostały wydane w 2012 roku mogą one wygasnąć przed rozstrzygnięciem aukcji. Wygaśnięcie tych pozwoleń powoduje konieczność wszczęcia procedury ponownego przyznawania PSZW dla danego obszaru co może skutkować znacznym opóźnieniem osiągnięcia celów oraz transformacji energetycznej Polski.

b. tworzenie stref bezpieczeństwa dla MFW

Obecnie funkcjonują ogólne regulacje dotyczące tworzenia stref bezpieczeństwa. Zgodnie z nimi wokół sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń lub ich zespołów rozumianych jako grupa sztucznych wysp, konstrukcji lub urządzeń znajdujących się od siebie nie dalej niż 1000 m, a także kabli lub rurociągów lub ich grup, właściwy dyrektor urzędu morskigo może, w drodze zarządzenia, ustanowić strefy bezpieczeństwa, sięgające nie dalej niż 500 m od każdego punktu ich zewnętrznej krawędzi, chyba że co innego wynika z przyjętych standardów międzynarodowych.

Dodatkowo istnieją szczegółowe regulacje w przypadku działalności polegającej na poszukiwaniu, rozpoznawaniu lub wydobywaniu węglowodorów ze złóż w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, których brakuje w odniesieniu do MFW, co jest konieczne dla zapewnienia bezpieczeństwa procesu inwestycyjnego w zakresie MFW.

c. niezbędne uproszczenia terminologiczne

W obowiązującym stanie prawnym, zarówno w ustawie o obszarach morskich jak i w ustawie z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz.U. z 2024 r. poz. 1068 i 1933) brak jest doprecyzowania na czym polega rozpoczęcie budowy MFW. Obowiązujące w tym zakresie przepisy, odnoszą się albo do rozpoczęcia budowy (art. 23 ust. 6c pkt 2) albo jak w przypadku tej drugiej ustawy w zakresie certyfikat zgodności projektowej (art. 113g ust. 1 pkt 1) do

rozpoczęcia robót budowlanych dotyczących morskiej farmy wiatrowej lub zespołu urządzeń. W związku z czym niezbędne jest doprecyzowanie na czym polega rozpoczęcie budowy w przypadku MFW.

d. wyłączenie możliwości wnioskowania o pozwolenie lub uzgodnienie lokalizacyjne dla kabli MFW w oparciu o wstępne warunki przyłączenia

Aktualnie w przypadku wniosku dotyczącego zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy lub jego elementów - wnioskodawca dołącza także oryginały lub poświadczone kopie wstępnych warunków przyłączenia albo warunków przyłączenia albo umowy lub umów o przyłączenie do sieci przesyłowej lub dystrybucyjnej dla morskiej farmy wiatrowej, z której wyprowadzana będzie moc za pomocą zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy lub jego elementów, objętych wnioskiem.

Wstępne warunki przyłączenia MFW nie stanowią zobowiązania operatora systemu przesyłowego do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej. Operator systemu przesyłowego może wydać wstępne warunki przyłączenia MFW w zakresie mocy przekraczającej moc dostępną w danym miejscu przyłączenia.

Z uwagi na fakt, że wstępne warunki przyłączenia zmieniają się w warunki przyłączenia dopiero po wygraniu aukcji przez dany podmiot, to należy zapobiec sytuacji, w której podmioty ze wstępnymi warunkami przyłączenia, które nie wygrały aukcji, zablokują podmiotom, które wygrały aukcje możliwość wnioskowania o pozwolenie/uzgodnienie lokalizacyjne dla kabli wyprowadzających moc z MFW w najkorzystniejszych miejscach.

12. Prawo budowlane - Klasyfikacja elementów MFW jako budowli

W świetle definicji budowli zawartej w art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane przez budowlę należy przez rozumieć każdy obiekt budowlany niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury, jak: obiekty liniowe, lotniska, mosty, wiadukty, estakady, tunele, przepusty, sieci techniczne, wolno stojące maszty antenowe, wolno stojące trwale związane z gruntem tablice reklamowe i urządzenia reklamowe, budowle ziemne, obronne (fortyfikacje), ochronne, hydrotechniczne, zbiorniki, wolno stojące instalacje przemysłowe lub urządzenia techniczne, oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, stacje uzdatniania wody, konstrukcje oporowe, nadziemne i podziemne przejścia dla pieszych, sieci uzbrojenia terenu, budowle sportowe, cmentarze, pomniki, a także części budowlane urządzeń technicznych (kotłów, pieców przemysłowych, elektrowni jądrowych, elektrowni wiatrowych, morskich turbin wiatrowych i innych urządzeń) oraz fundamenty pod maszyny i urządzenia,

jako odrębne pod względem technicznym części przedmiotów składających się na całość użytkową. Na gruncie obowiązującego prawa pojawiają się więc wątpliwości co do kwalifikacji morskich turbin wiatrowych jako budowli. Aktualnie na terenie całej Unii Europejskiej morskie turbiny wiatrowe (bez fundamentów i elementów przejściowych) traktowane są jako urządzenia, które w całości stanowią jedną maszynę i są produkowane i wprowadzane na rynek zgodnie z Dyrektywą maszynową. W konsekwencji morskie turbiny wiatrowe są projektowane, wytwarzane i montowane zgodnie z normą IEC 61400 oraz normami zharmonizowanymi. W związku z czym, niezbędne jest wyeliminowanie wątpliwości interpretacyjnych w celu zapewnienia stabilnego klimatu inwestycyjnego.

13. Ustawa o bezpieczeństwie morskim

a. Zdefiniowanie personelu do obsługi MFW

W świetle obecnych przepisów, personel przemysłowy wykonujący zadania na specjalistycznych jednostkach typu CTV (Crew Transfer Vessel), SOV (Service Operations Vessel) czy instalacyjnych, traktowany jest jak zwykli pasażerowie. Obecnie serwis MFW zakłada udział powyżej 12 członków takiego personelu, co zgodnie z art. 5 pkt. 4 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim, kwalifikuje statek przewożący pracowników do morskich farm wiatrowych jako statek pasażerski.

Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim nie definiuje ani nie uwzględnia wyłączenia z definicji pasażera pracowników, którzy będą zaangażowani w prace związane z budową i instalacją MFW. W świetle art. 5 pkt 10c tej ustawy, przez pasażera należy rozumieć każdą osobę, z wyjątkiem kapitana i członków załogi lub innych osób zatrudnionych na statku lub wykonujących zadania na statku dla jego potrzeb oraz dziecka w wieku poniżej jednego roku życia. Wiąże się to z szeregiem konsekwencji wynikających m.in. z prawa pracy, w tym bezpieczeństwa pracy na morzu i innych gałęzi prawa. Istnieje więc konieczność wprowadzenia nowej definicji personelu przemysłowego, która pozwoli na sprawniejsze i bezpieczniejsze realizowanie zadań z zakresu budowy i obsługi morskich farm wiatrowych.

b. Udostępnianie danych niezbędnych do sporządzenia ekspertyz technicznych

Zgodnie z art. 113c ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim wytwórcy energii elektrycznej w MFW są obowiązani do sporządzenia ekspertyzy technicznej w zakresie oceny wpływu MFW i zespołu urządzeń na systemy obronności państwa, w tym na system obrazowania radiolokacyjnego, obserwacji technicznej, morskiej łączności radiowej oraz system kontroli służb ruchu lotniczego Sił Zbrojnych RP. Ekspertyzy podlegają zatwierdzeniu

przez Ministra Obrony Narodowej (MON). Jednocześnie brak jak przepisów przewidujących udostępnianie inwestorowi informacji niezbędnych do ich sporządzenia. Tym samym ww. ekspertyzy mogą nie spełniać oczekiwań MON co będzie skutkowało niewypełnieniem ustawowego obowiązku. Jednocześnie zgodnie z zasadą praworządności wyrażoną w art. 7 Konstytucji RP, powtórzoną w art. 6 KPA, organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Nieuregulowanie tej kwestii ustawowo, zwalnia więc MON z jakiegokolwiek obowiązku dzielenia się z inwestorem informacjami niezbędnymi do sporządzenia ww. ekspertyzy.

c. Ponoszenie kosztów związanych z kompensacją negatywnego wpływu MFW na systemy obronności i bezpieczeństwa państwa

W świetle obowiązującego art. 113d ust. 3 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim w przypadku gdy z ekspertyz wyniknie konieczność instalacji urządzeń niezbędnych z punktu widzenia obronności lub bezpieczeństwa państwa, w tym ochrony granicy państwowej na morzu, poszczególne elementy MFW udostępnia się bez wynagrodzenia jednostkom organizacyjnym podlegającym Ministrowi Obrony Narodowej oraz ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, jeżeli jest to niezbędne do wykonywania zadań tych jednostek lub w celu instalacji urządzeń służących wykonywaniu tych zadań, pod warunkiem że urządzenia te nie będą zakłócać prawidłowego działania morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń. Jednocześnie przepisy nie wskazują kto ponosi koszty związane z kompensacją negatywnego wpływu MFW lub zespołu urządzeń wynikające z ekspertyz, co może prowadzić do sporów i opóźnień w realizacji inwestycji w MFW.

Niezbędne jest zatem prawne sprecyzowanie podmiotów odpowiedzialnych za poniesienie kosztów kompensacji negatywnego oddziaływania MFW, nie dające powodów do różnej interpretacji przepisu. Należy przy tym zwrócić uwagę, że pozostawienie ponoszenia ww. kosztów po stronie wojska byłoby bardzo niekorzystne dla inwestorów MFW, gdyż do czasu pozyskania na ten cel środków finansowych przez wojsko (co jest mało prawdopodobne, biorąc pod uwagę brak interesu prawnego, jak i fakt aktualnego spełnienia potrzeb obronnych na przedmiotowym obszarze morskim) oraz do czasu zamontowania stosownych urządzeń kompensujących, MFW nie mogłyby być dopuszczona do użytkowania, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim - inwestor uzależniony byłby od działań wojska.

d. Sprawdzenie spełnienia założeń i wniosków ujętych w ekspertyzach technicznych dotyczących wpływu MFW na systemy obronności państwa, po ich realizacji

Zgodnie z art. 113e ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim, nie później niż na 90 dni przed planowaną datą pierwszego wytworzenia energii elektrycznej w MFW lub jej części przeprowadza się pomiary, testy i badania niezbędne do weryfikacji poprawności założeń i wniosków zawartych w ekspertyzach, o których mowa w art 113b ust 1 pkt 2 i 3, czyli w:

- ekspertyzie technicznej w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń na polskie obszary morza A1 i A2 Morskiego Systemu Łączności w Niebezpieczeństwie i dla Zapewnienia Bezpieczeństwa (GMDSS) oraz na System Łączności Operacyjnej Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa;
- ekspertyzie technicznej w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń na Krajowy System Bezpieczeństwa Morskiego;

Jednocześnie dokumentację z tych pomiarów, testów i badań oraz informację na temat ich wyników i stwierdzonych na ich podstawie niezgodności założeń i wniosków zawartych w tych ekspertyzach inwestor jest zobowiązany przekazać nie później niż na 60 dni przed planowaną datą pierwszego wytworzenia energii elektrycznej w MFW. Brakuje jednocześnie takiego obowiązku w odniesieniu do ekspertyz technicznych w zakresie oceny wpływu MFW i zespołu urządzeń na systemy obronności państwa, w tym na system zobrazowania radiolokacyjnego, obserwacji technicznej, morskiej łączności radiowej oraz system kontroli służb ruchu lotniczego Sił Zbrojnych RP oraz na system zobrazowania radiolokacyjnego, obserwacji technicznej i morskiej łączności radiowej Straży Granicznej.

e. Terminy dot. certyfikatu zgodności projektowej

Zgodnie z obecnie obowiązującym art. 113g ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim certyfikat zgodności projektowej należy uzyskać przed zawiadomieniem organu nadzoru budowlanego o zamierzonym terminie rozpoczęcia robót budowlanych dotyczących MFW lub zespołu urządzeń. Skutkuje to dużą luką czasową między rozpoczęciem robót a faktycznym rozpoczęciem docelowych prac budowlanych na rzecz MFW oraz zespołu urządzeń tj. instalacji fundamentów oraz układania kabli, a w efekcie koniecznością ponownej certyfikacji.

14. Sposób dokumentowania utraconych możliwości połowowych oraz wypłaty ewentualnych odszkodowań z tego tytułu oraz warunki wykonywania rybołówstwa komercyjnego na obszarze morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy

W aktualnym stanie prawnym brak jest przepisów określających sposób weryfikacji ewentualnych strat i możliwych oraz adekwatnych metod i skali ich kompensacji z tytułu udokumentowania utraconych możliwości połowowych dla właścicieli i armatorów statków rybackich, a także wykonywania rybołówstwa komercyjnego na obszarze morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy. Inwestycje w zakresie MFW obejmują swoim zakresem znaczne obszary w wyłącznej strefie ekonomicznej. Powoduje to, że spore akweny wodne zostaną wyłączone albo ograniczone odnośnie połowów rybackich. Budowa akceptacji społecznej oraz godzenie interesów różnych stron i ew. kompensacja poniesionych strat stanowią jedną z zasad transformacji energetycznej opartej o MFW. Konieczne jest wprowadzenie w ustawie offshore wind i ustawie o rybołówstwie morskim odpowiednich delegacji ustawowych do wydania rozporządzeń przez ministra właściwego do spraw rybołówstwa.

15. Czas pracy personelu przemysłowego do obsługi morskich farm wiatrowych

Obecnie brakuje przepisów, które odnosiłyby się do czasu pracy personelu przemysłowego do obsługi MFW tak jak w przypadku pracy na platformach wiertniczych lub wydobywczych. Skutkuje to swoistą luką prawną i wątpliwościami interpretacyjnymi odnośnie do stosowania uregulowań zawartych w art. 108 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o pracy na morzu albo zasad ogólnych prawa pracy w stosunku do personelu przemysłowego do obsługi MFW.

16. Zwolnienie z opłaty za grunty pokryte wodami Skarbu Państwa stref ochronnych i stref bezpieczeństwa dla kabli MFW

W aktualnie obowiązującym stanie prawnym, w odniesieniu do gruntów pod obszarami ochronnymi, w tym strefami bezpieczeństwa, o których mowa w art. 24 ustawy o obszarach morskich, stosuje się normalne (takie jak dla innych gruntów pokrytych wodami stanowiącymi własność Skarbu Państwa) zasady dotyczące wyznaczania i wysokości opłaty rocznej co stanowi niewspółmierne obciążenie dla inwestorów w stosunku do faktycznego zakresu ich wykorzystania.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami zawartymi w art. 262 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, 1089 i 1473), maksymalna stawka opłaty rocznej za użytkowanie 1 m² gruntu nie może być wyższa niż 10-krotność obowiązującej w danym roku górnej granicy stawki podatku od nieruchomości. Wysokość jednostkowych stawek opłaty rocznej jest określona w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie wysokości jednostkowych stawek opłaty rocznej za użytkowanie gruntów pokrytych wodami (Dz.U. 2017 poz. 2496). Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 6 lit. aa ww. rozporządzenia, układanie

i utrzymywanie kabli na obszarach morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego stanowiących zespół urządzeń służących do wyprowadzenia mocy lub część tego zespołu – wynosi 0,02 zł za 1 m² powierzchni gruntu stanowiącej rzut akwenu przeznaczonego na realizację i eksploatację przedsięwzięcia określonego w PSZW, albo 1 m² powierzchni gruntu stanowiącej rzut akwenu wyznaczonego przez lokalizację sieci przesyłowej, oraz powierzchni gruntu objętego strefą ochronną przedsięwzięcia, która powoduje ograniczenie w użytkowaniu gruntu pokrytego wodami, inną niż strefa ochronna. Zgodnie z art. 24 ustawy o obszarach morskich, strefy bezpieczeństwa są ustalane przez dyrektora urzędu morskiego nie dalej niż 500 m od każdego punktu ich zewnętrznej krawędzi, chyba że inny zasięg strefy jest dozwolony przez powszechnie przyjęte standardy międzynarodowe lub zalecony przez właściwą organizację międzynarodową. Biorąc zatem pod uwagę znaczny obszar przedsięwzięcia oraz powierzchnię stref ochronnych, obciążenie inwestorów opłatą roczną może być znaczne, co może przełożyć się na koszt energii dla odbiorców końcowych.

17. Mapowanie obszarów niezbędnych do wniesienia krajowych wkładów w realizację ogólnego celu unijnego w zakresie energii odnawialnej wyznaczonego na 2030 r. oraz ramy prawne dla wyznaczania OPRO

Do 2030 r. UE ma zwiększyć udział energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej do co najmniej 42,5%, z ambicją dojścia do 45%, co pozwoli na redukcję emisji gazów cieplarnianych o 55% w stosunku do 1990 r., wypełniając tym samym cele wyznaczone w pakiecie „Fit for 55”.

Z uwagi na narastający problem jaki stanowią złożone i czasochłonne procedury administracyjne związane z uzyskiwaniem niezbędnych zezwoleń na projekty OZE, dla skutecznej realizacji ww. celów, największy nacisk w prawodawstwie unijnym położony został na tzw. „permitting”, czyli wszelkie działania mające na celu skracanie czasu na wydawanie niezbędnych pozwoleń inwestycyjno-budowlanych i przyłączanie instalacji OZE do sieci.

Dyrektywa RED III w art. 15b i 15c wprowadza nowe instrumenty służące do realizacji polityki klimatyczno-energetycznej Unii Europejskiej. Art. 15b mówi o potrzebie zmapowania obszarów niezbędnych do wniesienia krajowych wkładów w realizację ogólnego celu unijnego w zakresie energii odnawialnej wyznaczonego na 2030 r. oraz określenia krajowego potencjału i dostępnego obszaru lądowego, podpowierzchniowego, wód morskich lub wód śródlądowych, który jest niezbędny do instalacji elektrowni OZE, a także powiązanej z nimi infrastruktury, takiej jak instalacje sieciowe i magazynowe, w tym do magazynowania energii cieplnej. Powstałe mapy zasobów powinny zostać udostępnione za pośrednictwem odpowiedniego

kanalu cyfrowego. Z kolei art. 15c określa wyznaczenie obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych, które mają stanowić podzbiór obszarów, o których mowa w art. 15b, i które nie będą oddziaływały w znaczącym stopniu na środowisko.

Proponowane w niniejszym projekcie przepisy mają zatem zapewnić systemowe rozwiązanie ograniczeń inwestycyjnych poprzez umożliwienie wyznaczania obszarów o największym potencjale do instalowania urządzeń OZE, na których ich sytuowanie będzie podlegać szczególnym, uproszczonym zasadom.

Brak uregulowań w obecnie obowiązującym stanie prawnym w tym zakresie oraz konieczność wdrożenia prawa UE, wymaga wprowadzenia do krajowego porządku prawnego nowych rozwiązań.

Projektowane przepisy jednocześnie realizują kamienie milowe określone w ramach reformy G3.1.1 Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania odporności (KPO). Pierwszy z nich zakłada opracowanie mapy potencjału dla instalacji PV oraz instalacji wiatrowych na lądzie (kamień milowy G1L), z kolei drugi wypracowanie ram prawnych dla wyznaczania obszarów akceleracji dla instalacji fotowoltaicznych i instalacji wiatrowych na lądzie (kamień milowy G2L).

3. PROPONOWANE ROZWIĄZANIA

1. Zmiany w aukcyjnym systemie wsparcia morskiej energetyki wiatrowej

I. Warunkowa prekwalfikacja

Zaproponowane zmiany w art. 27 ust. 2a, 5-7 ustawy offshore wind mają na celu zapewnienie możliwości uzyskania warunkowej prekwalfikacji do aukcji z uwagi na trwające postępowania administracyjne w przedmiocie uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla MFW oraz niepewnością związaną z terminem ich zakończenia.

Przewiduje się, że Prezes URE będzie wydawał zaświadczenie o dopuszczeniu do aukcji pod warunkiem dostarczenia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przed odbyciem się aukcji, tzw. wstępne zaświadczenie o dopuszczeniu do aukcji.

Jednocześnie elastyczne podejście w tym obszarze nie stworzy dodatkowych ryzyk po stronie Państwa odnośnie do dopuszczenia do aukcji jedynie „wiarygodnych” projektów z poniższych względów.

Termin ważności wstępnego zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji wynosiłby 12 miesięcy od dnia jego wydania. Termin ten nie mógłby być dłuższy niż termin ważności dokumentów,

o których mowa w art. 26 ust. 5 pkt 1 i 3 ustawy offshore wind, czyli wstępnych warunków przyłączenia albo umowy lub umów o przyłączenie MFW do sieci przesyłowej lub dystrybucyjnej i PSZW. Wstępne zaświadczenie o dopuszczeniu do aukcji nie będzie uprawniało do udziału w aukcji. Prezes URE w terminie 14 dni od uzupełnienia przez wytwórcę wniosku o wydanie zaświadczenia o dopuszczeniu do udziału w aukcji o decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, będzie dokonywał ponownej oceny formalnej tego wniosku i wydawał zaświadczenie o dopuszczeniu do udziału w aukcji albo odmawiał jego wydania.

II. Umożliwienie przeprowadzenia aukcji interwencyjnej w 2026 r. w przypadku gdyby aukcja w 2025 r. nie została przeprowadzona lub rozstrzygnięta

Przepis art. 14 pkt 1 projektu ustawy dookreśla dla aukcji w 2025 r. sposób obliczania liczby wydanych zaświadczeń o dopuszczeniu do aukcji oraz wniosków o wydanie zaświadczeń o dopuszczeniu do aukcji.

Ponadto art. 14 pkt 2 projektu ustawy ma na celu umożliwienie przeprowadzenia w 2026 r. aukcji (interwencyjnej) w odniesieniu do mocy z aukcji z 2025 r., gdyby aukcji w 2025 r. nie udało się przeprowadzić w wyniku braku wystarczającej liczby zaświadczeń o dopuszczeniu do aukcji albo jej nierozstrzygnięcia z powodu złożenia mniej niż trzech ważnych ofert spełniających wymagania określone w ustawie. Do aukcji interwencyjnej co do zasady będą miały zastosowanie przepisy dotyczące aukcji głównych.

III. Umożliwiono obszarom z I fazy uczestniczenie w aukcjach w odniesieniu do niewykorzystanej mocy

Zaproponowane przede wszystkim w art. 26 ust. 1c i 1d oraz art. 33 ust. 2a i 2b ustawy offshore wind oraz art. 13 projektu ustawy wprowadzają rozwiązania umożliwiające efektywne wykorzystanie zasobów mocowych z obszarów, na których są umiejscowione projekty z I fazy systemu wsparcia. Niektóre projekty z I fazy nie wykorzystują w pełni zasobu obszaru, na którym są zlokalizowane. Dlatego aby efektywnie wykorzystać dany obszar proponuje się umożliwienie ulokowania w ramach II fazy systemu wsparcia drugiej morskiej farmy wiatrowej na danym obszarze, pod następującymi warunkami:

1) moc zainstalowana elektryczna drugiej morskiej farmy wiatrowej nie może być większa niż różnica między maksymalną mocą zainstalowaną elektryczną wynikającą z PSZW wydanego dla przedsięwzięcia zlokalizowanego w granicach danego obszaru określonego w załączniku nr 1 do ustawy, a mocą zainstalowaną elektryczną farmy zlokalizowanej w granicach obszaru

określonego w załączniku nr 1, dla której wytwórca uzyskał prawo do pokrycia ujemnego salda w ramach I fazy wsparcia,

- warunki przyłączenia, wydane dla tej mocy na podstawie oświadczenia z art. 48 ustawy offshore wind, muszą ulec zmianie we wstępne warunki przyłączenia,

- w celu uniknięcia sytuacji, w której moc z tzw. I fazy mogłaby „skonsumować” w aukcji moc zaplanowaną dla II fazy, ograniczono do 200 MW sumaryczną moc projektów z obszarów objętych załącznikiem nr 1 do ustawy offshore wind, w stosunku do której przyznane może zostać wsparcie w drodze aukcji.

Jednocześnie, jeżeli w wyniku złożenia ofert zostałby przekroczony limit 200 MW, oferty te nie wygrywają aukcji, a przy rozstrzygnięciu aukcji będą brane pod uwagę następane w kolejności oferty z najniższą ceną energii elektrycznej wytworzonej w morskiej farmie wiatrowej.

Jednocześnie w przepisie przejściowym (art. 13) szczegółowo określono kwestię zmiany wydanych warunków przyłączenia albo zawartej umowy o przyłączenie morskiej farmy wiatrowej w zakresie mocy stanowiącej różnicę pomiędzy mocą zainstalowaną elektryczną wynikającą z wydanych warunków przyłączenia albo z zawartej umowy o przyłączenie morskiej farmy wiatrowej, a mocą zainstalowaną elektryczną, o której mowa w art. 16 ust. 2 pkt 1, art. 18 ust. 4 lub art. 22 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, na wstępne warunki przyłączenia. Uregulowano m.in. takie kwestie jak termin zmiany, zwrot zabezpieczenia pomniejszonego o zwrot kosztów poniesionych na realizację przyłączenia oraz powrotu do dotychczasowych warunków przyłączenia lub umowy o przyłączenie MFW.

IV. Umożliwienie złożenia dwóch oddzielnych ofert aukcyjnych dla dwóch MFW zlokalizowanych w granicach tego samego obszaru wskazanego w załączniku 2 do ustawy offshore wind pod warunkiem posiadania osobnego wyprowadzenia mocy

Dodane w ustawie offshore wind przepisy art. 26 ust. 1a-1b umożliwiają złożenie dwóch oddzielnych ofert aukcyjnych dla dwóch MFW zlokalizowanych w granicach tego samego obszaru wskazanego w załączniku 2 do ustawy offshore wind pod warunkiem posiadania osobnego wyprowadzenia mocy. Zdefiniowanie możliwości podziału obszaru na maksymalnie dwa projekty MFW ma zapobiec dzieleniu lokalizacji na nieadekwatnie dużą ilość obszarów, a co za tym idzie ofert aukcyjnych. MFW będą więc mogły wykorzystywać tę samą stację elektroenergetyczną zlokalizowaną na morzu lub zespół urządzeń służących do wyprowadzenia mocy lub jego elementy pod warunkiem, że obie MFW nie wygrały w tej samej aukcji.

W tej sytuacji sumaryczna moc zainstalowana obu MFW nie będzie mogła przekraczać maksymalnej mocy zainstalowanej wynikającej z PSZW wydanego dla przedsięwzięcia zlokalizowanego w granicach danego obszaru określonego w załączniku nr 2 do ustawy. Dodatkowym warunkiem będzie wymóg dotyczący mocy zainstalowanej mniejszej morskiej farmy wiatrowej. Nie będzie ona mogła być mniejsza niż 25% maksymalnej mocy zainstalowanej wynikającej z PSZW. Powyższe rozwiązanie zapewni przestrzeganie wcześniej ustalonych wymagań lokalizacyjnych dla danej inwestycji oraz brak rozdrobnienia w zakresie MFW, co przy obowiązku oddzielnego wyprowadzenia mocy stanowi gwarancję rzeczywistej realizacji całego przedsięwzięcia.

Proponowane rozwiązanie przysłuży się skutecznemu rozstrzygnięciu aukcji i będzie stanowić jednocześnie zachętę do obniżania pojedynczej mocy przyłączeniowej jednej farmy ze względów technologicznych – brak możliwości w przypadku zastosowania wyprowadzenia mocy w technologii prądu stałego (HVDC).

V. Dostosowano przepisy do rozliczania ujemnego salda w całości lub części w euro

Zaproponowano delegację ustawową do wydania obwieszczenia, w którym ogłasza się kurs wymiany euro, przyjęty do obliczenia ceny maksymalnej na wzór delegacji ustawowej dla projektów I fazy w celu wyeliminowania luki prawnej. Rozwiązanie wzorowane jest na obecnie obowiązującym art. 25a ustawy offshore wind. Zgodnie z proponowanym przepisem minister właściwy do spraw klimatu będzie ogłaszał w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” kurs wymiany euro, przyjęty do obliczenia maksymalnej ceny określonej w przepisach rozporządzenia wykonawczego określającego maksymalną cenę, wyrażoną w złotych za 1 MWh, jaka może być wskazana w ofertach złożonych w aukcji przez wytwórców, a także maksymalną cenę, określoną w tym rozporządzeniu, w przeliczeniu na euro zgodnie z ww. kursem. Przyjęcie formy obwieszczenia, ze względu na dużo mniej sformalizowaną i krótszą procedurę, zagwarantuje lepsze odzwierciedlenie kursu euro. Ponadto, zgodnie z utrwalonym zwyczajem legislacyjnym, forma obwieszczenia jest najlepszą dla tego typu zagadnień.

VI. Zmiana sposobu waloryzacji wsparcia w przypadku przyznania prawa do pokrycia ujemnego salda na zasadach określonych w rozdziale 4

W celu zapewnienia długofalowej przewidywalności przepływów pieniężnych MFW oraz mitygacji ryzyka wystąpienia nadmiernego, nieuzasadnionego wsparcia dla inwestora

zapropozowano dodanie w art. 38 ustawy offshore wind regulacji wprowadzającej tzw. tunel waloryzacyjny.

W propozycji ustawowej zawartej w dodawanym art. 38 ust. 5a ustawy offshore wind, w przypadku gdy wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych przekroczy wartość średniokresowego celu inflacyjnego określonego przez Radę Polityki Pieniężnej w założeniach polityki pieniężnej, o których mowa w art. 227 ust. 6 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., ogłoszonych w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", waloryzacja od roku następującego po roku rozstrzygnięcia aukcji - w przypadku przyznania prawa do pokrycia ujemnego salda na zasadach określonych w rozdziale 4 – będzie dokonywana maksymalnie do poziomu średniokresowego celu inflacyjnego. Należy podkreślić, że ustalenie tunelu waloryzacyjnego ograniczonego jedynie od góry celem inflacyjnym przyjętym przez Radę Polityki Pieniężnej jest zabiegiem całkowicie uzasadnionym. Brak konieczności określania dolnych granic wprowadzanego tunelu waloryzacyjnego, jest uzasadniony tym, że tą granicą jest średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem z poprzedniego roku kalendarzowego. A jedynie w przypadku przekroczenia przez ten wskaźnik wartości średniokresowego celu inflacyjnego, waloryzacji będzie dokonywać się maksymalnie do poziomu tego celu.

Zgodnie z uchwałą nr 38 Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2024 r. w sprawie Wieloletniego Planu Finansowego Państwa na lata 2024-2027 (M.P. 2024 poz. 334), przewiduje się, że średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w latach 2025-2027 będzie wynosił odpowiednio 4,1%, 3,3% i 2,5%. Ze względu na krótką perspektywę ww. Planu, oraz biorąc pod uwagę, że cena podlegająca corocznej waloryzacji odnosi się do pokrycia ujemnego salda w okresie, o którym mowa w art. 6, czyli 25 lat od pierwszego dnia wytworzenia energii elektrycznej i wprowadzenia jej do sieci albo w okresie 25 lat od pierwszego dnia, za który wytwórca wystąpił o przyznanie prawa do pokrycia ujemnego salda w przypadku, o którym mowa w art. 40 ust. 3 pkt 2 ustawy offshore wind, nie przewiduje się większego wpływu niniejszej regulacji na wytwórców MFW albo trudno jest przewidzieć ten wpływ (w roku 2027 gdy energia elektryczna będzie już produkowana przez pierwsze MFW przewidywany średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych będzie równy wartości średniokresowego celu inflacyjnego na rok 2025 (na kolejne lata cel ten nie jest wiadomy)). Dodatkowo, nie planuje się wprowadzenia w tunelu waloryzacyjnym symetrycznego przedziału odchyień o szerokości ± 1 punktu procentowego.

Zaproponowane rozwiązanie ma zaś na celu zabezpieczenie sytuacji, w której wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych przekroczy wartość średniookresowego celu inflacyjnego określonego przez Radę Polityki Pieniężnej w założeniach polityki pieniężnej.

Jednocześnie nadal będzie obowiązywać ogólna zasada wyrażona w art. 38 ust. 5 ustawy offshore wind, zgodnie z którą ceny będą podlegać corocznej waloryzacji średniorocznym wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem z poprzedniego roku kalendarzowego, określonym w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", począwszy od roku 2022 - w przypadku przyznania prawa do pokrycia ujemnego salda w I fazie wsparcia.

VII. Doprecyzowanie i uproszczenie procedury dopuszczenia do udziału w aukcji i zasad składania ofert w aukcji

Zaproponowane rozwiązanie ma na celu uchylenie aktualnej treści art. 26 ust. 5 pkt 6, ust. 6 i art. 27 ust. 2 pkt 3 i zamiast nich wprowadzenie konieczności przy wnioskowaniu o zaświadczenie o dopuszczenie do udziału w aukcji oraz przy składaniu oferty w aukcji złożenia oświadczenia o następującej treści:

„Świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia wynikającej z art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny oświadczam, że przedsiębiorstwo nie znajduje się w trudnej sytuacji w rozumieniu art. 2 pkt 18 lit. a-c lub e rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1, z późn. zm.)”; klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia.”.

Uchylenie art. 26 ust. 6 stanowi konsekwencję wprowadzonego ww. oświadczenia. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc inną niż pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz.U. 2010 nr 53 poz. 312, z późn. zm.), do którego odsyła ten przepis, nakłada m.in. obowiązek przedkładania informacji o sytuacji ekonomicznej wnioskodawcy, w tym sprawozdania finansowe za okres 3 ostatnich lat obrotowych, sporządzane zgodnie z przepisami o rachunkowości. Sytuacja ta może się zmienić w okresie pomiędzy wydaniem zaświadczenia o dopuszczeniu do aukcji a momentem udzielania wsparcia. W związku z powyższym należało zapewnić, aby informacje o sytuacji ekonomicznej inwestora były aktualne. Tym bardziej, że zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 10 ustawy offshore

wind sytuacja przedsiębiorcy powinna być weryfikowana na moment udzielania pomocy publicznej.

Ponadto, dokument potwierdzający wniesienie zabezpieczenia w przypadku aukcji prowadzonych za pośrednictwem IPA jest zbędny, ponieważ IPA ma wprowadzony mechanizm „wpuszczający” do aukcji wyłącznie po zaksięgowaniu kaucji na mikrorachunku dedykowanym dla danej instalacji i zaimportowaniu wciągu bankowego do aplikacji. Podanie rachunku bankowego do zwrotu na tym etapie jest również zbędne - rachunek ten przedsiębiorca podaje przy tworzeniu konta w IPA i ma możliwość jego aktualizacji w każdym momencie.

Jednocześnie w celu dopełnienia regulacji, jako obligatoryjny element ogłoszenia o aukcji, dodano informację o terminie sposobie złożenia dokumentu potwierdzającego ustanowienie zabezpieczenia.

Na podstawie art. 66 i n. ustawy offshore wind Prezes URE będzie mógł przeprowadzić kontrolę zgodności ze stanem faktycznym złożonych oświadczeń.

2. Pokrycie ujemnego salda w przypadku redysponowania MFW na zasadach rynkowych

Proponuje się wprowadzenie do ustawy offshore wind zmian mających na celu zagwarantowanie, że również w przypadku rynkowego redysponowania MFW w okresie, w którym operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego nie gwarantuje pełnego wyprowadzenia mocy, wytwórca będzie miał możliwość uzyskania od Zarządcy Rozliczeń prawa do pokrycia ujemnego salda jako formy rekompensaty za ograniczenie produkcji w wyniku redysponowania.

Zgodnie z dodanym w art. 40 ust. 3 pkt 1a ustawy offshore wind, wytwórca będzie więc przysługiwało prawo do pokrycia ujemnego salda w zakresie ilości energii elektrycznej, która nie została wprowadzona do sieci na skutek zaniżonej generacji z MFW będącej następstwem redysponowania MFW przez operatora systemu przesyłowego. W projektowanych przepisach wskazano również precyzyjnie skutek tego redysponowania w postaci rozliczenia tego zaniżenia po cenie wyższej niż cena odbioru energii określona w ofercie energii bilansującej MFW złożonej na rynku bilansującym. A więc aktualizacja prawa do pokrycia ujemnego salda będzie następowała w przypadku wystąpienia negatywnych konsekwencji finansowych dla MFW.

Dodatkowym warunkiem skorzystania z ww. prawa będą zapisy umowy przyłączeniowej niegwarantujące niezawodnych dostaw energii, w okresie, w którym operator systemu przesyłowego albo operator systemu dystrybucyjnego nie gwarantuje niezawodnych dostaw energii. W ślad za powyższą zmianą, nadano nowe brzmienie art. 38 ust. 7 pkt 2 ustawy offshore wind. Zgodnie z nim operator systemu przesyłowego lub operator systemu dystrybucyjnego, będzie zobowiązany przekazać operatorowi rozliczeń energii odnawialnej, w terminie 5 dni po zakończeniu miesiąca, dane o ilości energii elektrycznej, która nie została wytworzona w MFW w poszczególnych okresach rozliczania niezbilansowania na skutek redysponowania MFW przez operatora systemu przesyłowego lub operatora systemu dystrybucyjnego nieopartego na zasadach rynkowych lub redysponowania opisanego powyżej. Ww. obowiązek informacyjny zagwarantuje prawidłowe pokrycie ujemnego salda.

Wprowadzenie przepisów spowoduje, że wytwórcy energii z MFW będą mieli zapewnioną stabilność przychodów przez cały okres realizacji inwestycji.

3. Sprzedaż energii w okresie rozruchu technologicznego MFW

Zgodnie z proponowanym brzmieniem nowego art. 6b ustawy offshore wind, przed uzyskaniem koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej wytwórca, w okresie 12 miesięcy od dnia uzyskania dla MFW lub jej części tymczasowego pozwolenia na użytkowanie (ION) w rozumieniu rozporządzenia 2016/631, będzie miał prawo sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej w MFW lub jej części. Przedmiotowa propozycja ma na celu umożliwienie sprzedaży energii elektrycznej produkowanej w trakcie okresu oddawania MFW do użytkowania na rynkach: dnia następnego, dnia bieżącego oraz bilansującym. Taka energia elektryczna nie będzie objęta prawem do pokrycia ujemnego salda. W świetle art. 2 pkt 64 ww. rozporządzenia tymczasowe pozwolenie na użytkowanie (ION) oznacza pozwolenie wydawane przez właściwego operatora systemu dla właściciela jednostki wytwórczej, właściciela instalacji odbiorczej, operatora systemu dystrybucyjnego lub właściciela systemu HVDC, które zezwala im na eksploatację, odpowiednio, modułu wytwarzania energii, instalacji odbiorczej, systemu dystrybucyjnego lub systemu HVDC poprzez wykorzystanie przyłączenia do sieci przez ograniczony czas, a także na rozpoczęcie testów zgodności w celu zapewnienia zgodności z odpowiednimi specyfikacjami i wymogami.

Tymczasowe pozwolenie na użytkowanie (ION) zostało szczegółowo uregulowane w art. 35 ww. rozporządzenia, który określa podmiot właściwy dla jego wydania jak również obowiązki, jakie mogą być nałożone na właściciela jednostki wytwórczej. W świetle rozporządzenia 2016/631 maksymalny okres, przez który właściciel jednostki wytwórczej może utrzymać

status pozwolenia ION, wynosi 24 miesiące. Przepis ten ma charakter jednak semiimperatywny, gdyż właściwy operator systemu ma prawo wyznaczyć krótszy okres ważności pozwolenia ION.

Jednocześnie, w świetle rozporządzenia 2016/631, istnieje możliwość przedłużenia (maksymalnie do 24 miesięcy) pozwolenia ION w przypadku gdy właściciel jednostki wytwórczej poczynił istotne postępy w kierunku pełnej zgodności, na wniosek złożony do właściwego operatora systemu przed upływem przedmiotowego okresu zgodnie z procedurą odstępstwa ustanowioną w art. 60 tego rozporządzenia.

Z zasady bezpośredniego obowiązywania rozporządzeń UE wynika brak konieczności powielania materii tych rozporządzeń w przepisach prawa krajowego. Jedynie kwestie wymagające umożliwienie stosowania (jak np. określenie właściwego organu) czy też przepisy o charakterze semiimperatywnym wymagają/dają możliwość regulacji krajowej.

Jednocześnie w projektowanych przepisach dookreślono, że w przypadku gdy MFW jest budowana i oddawana do użytkowania etapami, rozpoczęcie biegu okresu pierwszego dnia wytworzenia i wprowadzenia energii elektrycznej do sieci albo pierwszego dnia, za który wytwórca wystąpił o przyznanie prawa do pokrycia ujemnego salda, jest jednoznaczne z utratą prawa sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej w MFW lub jej części

Prawo do wytwarzania energii elektrycznej w okresie 12 miesięcy od dnia uzyskania ION dla MFW lub jej części nie będzie pozbawiało wytwórcy prawa do rozliczenia energii elektrycznej wytworzonej w MFW lub jej części i wprowadzonej do sieci, w tym okresie na rynku bilansującym energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 40a ustawy - Prawo energetyczne, czyli rynku bilansującym w rozumieniu art. 2 pkt 2 rozporządzenia 2017/2195, w ramach którego operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego:

- 1) nabywa usługi bilansujące świadczone przez dostawców usług bilansujących,
- 2) prowadzi zintegrowany proces grafikowania,
- 3) prowadzi bilansowanie systemu,
- 4) zarządza ograniczeniami systemowymi,
- 5) prowadzi mechanizm bilansowania handlowego.

W przepisach rozporządzenia 2016/631 nie określono również trybu wydawania tymczasowego pozwolenia na użytkowanie (ION) dla MFW lub jej części, co jest niezbędne dla właściwego zafunkcjonowania regulacji. Dlatego w proponowanym art. 6b ustawy offshore wind wskazano,

że jest wydawane przez operatora systemu przesyłowego lub operatora systemu dystrybucyjnego, na wniosek wytwórcy, po spełnienia wymagań określonych w art. 35 rozporządzenia 2016/631. Do tych wymagań mogą w szczególności należeć:

- 1) szczegółowe poświadczenie zgodności;
- 2) szczegółowe dane techniczne dotyczące modułu wytwarzania energii mające znaczenie dla przyłączenia do sieci, określone przez właściwego operatora systemu;
- 3) certyfikaty sprzętu wydane przez upoważniony podmiot certyfikujący w odniesieniu do modułów wytwarzania energii, w przypadku gdy są one wykorzystywane jako część dowodu zgodności;
- 4) modele symulacyjne;
- 5) analizy przedstawiające oczekiwane osiągi w stanie ustalonym i osiągi dynamiczne;
- 6) szczegółowe informacje dotyczące planowanych testów zgodności.

Należy wskazać, że rynek bilansujący powinien działać w sposób tworzący zachęty do minimalizacji niezbilansowania i służyć do wyrównywania odchyleń wynikających z takich czynników jak błędy w prognozowaniu produkcji czy nieplanowane wyłączenia, nie powinien natomiast stanowić miejsca obrotu znacznymi wolumenami energii elektrycznej.

Umożliwienie sprzedaży energii elektrycznej z MFW w okresie oddawania ich do użytkowania wyłącznie na rynku bilansującym oznaczałoby brak konieczności informowania operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego o prognozowanej produkcji energii elektrycznej. Ten brak informacji oznaczałby problem dla operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego w prognozowaniu produkcji z MFW (operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego nie ma możliwości prognozowania produkcji z MFW i nie posiada informacji o liczbie turbin działających w danym momencie) co spowodowałby znaczące utrudnienia (prawnie uniemożliwienie) w bilansowaniu systemu w czasie rzeczywistym. W rezultacie zwiększałyby to znacząco koszty bilansowania systemu.

W przypadku polskiego sektora offshore powyższe ryzyka byłyby istotne szczególnie z dwóch względów: (i) przewidywanych jednoczesnych momentów oddawania do użytku MFW w PL (od 0 GW w 2026 do 5,9 GW w 2030), (ii) przewidywanych długich (ponad pół-rocznych) okresów oddawania do użytkowania MFW.

W Danii, Niemczech, Holandii i Wielkiej Brytanii MFW mają możliwość sprzedaży produkowanej energii elektrycznej na wszystkich dostępnych rynkach: dnia następnego, dnia bieżącego i bilansującym – rozpoczynając od pierwszego wytworzenia energii elektrycznej.

4. Umożliwienie mikroprzesunięć fundamentów morskich turbin wiatrowych lub stacji elektroenergetycznych

W proponowanej zmianie art. 81 ustawy offshore wind poprzez dodanie ust. 5 i 6 wskazano, że zmiana rozmieszczenia morskich turbin wiatrowych lub innych elementów MFW oraz urządzeń wchodzących w skład zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy w ramach lokalizacji określonej w PSZW, powodująca przesunięcie środka okręgu opisanego na obrysie fundamentu morskiej turbiny wiatrowej lub innego elementu morskiej farmy wiatrowej oraz urządzeń wchodzących w skład zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy o nie więcej niż 50 m, nie będzie stanowiła istotnego odstępstwa od zatwierdzonego projektu zagospodarowania działki lub terenu oraz projektu architektoniczno-budowlanego lub innych warunków pozwolenia na budowę, jeśli nie spowoduje konieczności zmiany PSZW lub decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zmiana taka nie będzie wymagała uzyskania zgody a jedynie będzie podlegała pisemnemu zgłoszeniu dyrektorowi urzędu morskiego właściwego dla lokalizacji MFW, w terminie 7 dni od dnia dokonania takiej zmiany.

Zmiany powodujące przesunięcie środka okręgu opisanego na obrysie fundamentu morskiej turbiny wiatrowej lub innego elementu MFW oraz urządzeń wchodzących w skład zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy o więcej niż 50 m będą podlegały zasadom określonym w art. 81 ust. 1-4 ustawy offshore wind. Ze względu na znikomy wpływ przesunięcia 50 m na środowisko czy też bezpieczeństwo żeglugi morskiej, do tych przesunięć nie będzie się stosowało przepisów art. 81 ust. 2-4 ustawy offshore wind.

5. Współdzielenie przez więcej niż jedną MFW tej samej stacji elektroenergetycznej zlokalizowanej na morzu lub zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy lub ich elementów

Proponuje się wprowadzenie przepisów umożliwiających korzystanie przez więcej niż jedną morską farmę wiatrową ze wspólnego wyprowadzenia mocy, o ile będą zamontowane układy pomiarowo-rozliczeniowe umożliwiające precyzyjne określenie, która farma produkuje, ile energii. Zgodnie z dodanym art. 3a do ustawy offshore wind więcej niż jedna MFW będzie mogła wykorzystywać tę samą stację elektroenergetyczną zlokalizowaną na morzu lub zespół urządzeń służących do wyprowadzenia mocy lub jego elementy. W tym przypadku, w świetle

dodanych ust. 2-4 do art. 47, każdą z MFW będzie się wyposażać w układy pomiarowo-rozliczeniowe rejestrujące ilość energii elektrycznej wprowadzonej do współdzielonych morskich stacji transformatorowych, w poszczególnych okresach rozliczenia niezbilansowania i wyposażać te układy w system zdalnego odczytu, zapewniający komunikację w czasie rzeczywistym z operatorem systemu przesyłowego lub operatorem systemu dystrybucyjnego. Układy pomiarowo-rozliczeniowe będą zaś musiały umożliwiać ustalenie ilości energii elektrycznej z podziałem na poszczególne MFW, niezależnie od układu pomiarowo-rozliczeniowego rejestrującego ilość energii elektrycznej pobranej z sieci i wprowadzonej do sieci przez te MFW, znajdującego się w punkcie rozgraniczenia własności z właściwym operatorem systemu. Jednocześnie rozszerzono delegację ustawową zawartą w art. 83 ustawy offshore wind o miejsce instalacji układu pomiarowo-rozliczeniowego.

Jednocześnie projektowane zmiany uwzględniają także korekcję przyznanego wsparcia w związku ze współdzieleniem tej samej stacji elektroenergetycznej zlokalizowanej na morzu lub zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy lub ich elementów, w przypadku gdy dla tej stacji elektroenergetycznej lub zespołu urządzeń została uzyskana pomoc inwestycyjna lub gdy dojdzie do zbycia współdzielonej stacji elektroenergetycznej lub zespołu urządzeń. W związku z czym wartość pomocy inwestycyjnej będzie obliczana proporcjonalnie do ilości energii elektrycznej w odniesieniu do każdej z MFW wykorzystujących inwestycję wspólną, na którą została przeznaczona pomoc inwestycyjna. Jednocześnie dostosowano przepisy w zakresie oświadczenia o wartości pomocy inwestycyjnej, obliczania ceny skorygowanej oraz procedury o przyznanie prawa do pokrycia ujemnego salda.

Kwestie te zostały szczegółowo uregulowane w znowelizowanym art. 10 ustawy offshore wind. W pierwszej kolejności dodano ust. 6a ustalający sposób obliczania wartości pomocy inwestycyjnej w takiej sytuacji. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli pomoc inwestycyjna została przeznaczona na realizację inwestycji w zakresie morskiej stacji transformatorowej lub zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy lub jego elementów, wykorzystywanych przez więcej niż jedną MFW, jej wartość będzie obliczana proporcjonalnie do ilości energii elektrycznej w odniesieniu do każdej z MFW wykorzystujących inwestycję wspólną, na którą została przeznaczona pomoc inwestycyjna. Wszyscy wytwórcy, ubiegających się o przyznanie prawa do pokrycia ujemnego salda będą zobowiązani do złożenia pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenia o wartości pomocy inwestycyjnej i cenie skorygowanej. Również w odniesieniu do każdego z wytwórców osobno znajdzie zastosowanie obowiązek przekazania Prezesowi URE oświadczenia zawierającego wartość udzielonej

w późniejszym terminie pomocy inwestycyjnej lub jej zmiany wraz z datą jej udzielenia lub zmiany, wskazaniem podmiotu udzielającego pomocy oraz ceny skorygowanej, a także obowiązek powiadomienia o tym operatora rozliczeń energii odnawialnej. Złożenie wniosku o udzielenie koncesji w odniesieniu do każdej kolejnej MFW będzie uprawniało do obliczenia ceny skorygowanej, w odniesieniu do każdej z tych MFW. Dzięki powyższym rozwiązaniom, z jednej strony, zapewniono efektywne wykorzystanie zasobów technicznych, z drugiej, objęto każdą z MFW niezbędnymi obowiązkami gwarantującymi realizację inwestycji na przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach.

Jednocześnie uregulowano zagadnienie wykorzystywania przez MFW tej samej stacji elektroenergetycznej zlokalizowanej na morzu lub zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy lub jego elementy w kontekście ich zbycia. W takiej sytuacji analizę finansową inwestycji będzie należało złożyć w odniesieniu do każdej z MFW a kalkulację ceny skorygowanej przeprowadzić proporcjonalnie do ich mocy zainstalowanej. W ten sposób zostanie zapewniona prawidłowość wyliczenia skutków finansowych takiego zbycia.

Współdzielenie przez więcej niż jedną MFW tej samej stacji elektroenergetycznej zlokalizowanej na morzu lub zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy lub ich elementów nie będzie mogło być realizowane na zasadach określonych w art. 7 ust. 1f ustawy - Prawo energetyczne, czyli w ramach tzw. cable pooling, instytucji, która weszła w życie z dniem 1 października 2023 r. a dotyczy możliwości współdzielenia przyłącza przez kilka instalacji wytwórczych. Cable pooling umożliwia przyłączenie do sieci elektroenergetycznej w jednym miejscu dwóch lub większej liczby instalacji odnawialnego źródła energii, które mogą należeć do jednego lub kilku wytwórców i ma na celu zapewnienia dostępu do systemu elektroenergetycznego przy istniejących ograniczeniach sieciowych. Wyłączenie w projektowanym art. 3a zd. 2 ustawy offshore wind współdzielenia przez więcej niż jedną MFW tej samej stacji elektroenergetycznej na zasadach określonych w art. 7 ust. 1f ustawy - Prawo energetyczne jest szczególnie istotne w świetle proponowanego w ustawie offshore wind art. 26 ust. 1a. Zgodnie z tym przepisem wytwórca może ubiegać się o przyznanie prawa do pokrycia ujemnego salda w odniesieniu do dwóch MFW, zlokalizowanych w granicach tego samego obszaru. W takim przypadku współdzielenie będzie możliwe jedynie wówczas, gdy obie MFW nie wygrały tej samej aukcji. Proponowany art. 3a zd. 2 ustawy offshore wind równocześnie nie będzie wyłączał możliwości przyłączenia w miejscu przyłączenia MFW innej niż MFW instalacji odnawialnego źródła energii zgodnie z art. 7 ust. 1f ustawy - Prawo energetyczne. Nowe regulacje nie będą więc stanowiły przeszkody dla tzw. cable pooling

w przypadku gdy w jednym miejscu przyłączana jest MFW i inna instalacja odnawialnego źródła energii.

6. Niezbędne doprecyzowania w zakresie etapowanie inwestycji

Zmodyfikowano przepisy dotyczące kumulacji pomocy publicznej, aby pomoc inwestycyjna przeznaczona na realizację inwestycji w zakresie morskiej farmy wiatrowej wraz z zespołem urządzeń służących do wyprowadzenia mocy była uwzględniana w takiej samej części, w jakiej moc tej instalacji została objęta wnioskiem koncesyjnym.

W konsekwencji dostosowano w art. 10 ust. 3 ustawy offshore wind wzór dotyczący obliczania wartości pomocy inwestycyjnej tak, aby uwzględniał on sytuację, w której moc zainstalowana MFW objętej wnioskiem o udzielenie koncesji jest mniejsza od mocy zainstalowanej elektrycznej, o której mowa w art. 18 ust. 4 albo 31 ust. 4 pkt 2 ustawy offshore wind. W takim przypadku wartość pomocy inwestycyjnej powinna uwzględniać stosunek mocy zainstalowanej elektrycznej objętej wnioskiem o udzielenie lub zmianę koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej do mocy zainstalowanej MFW. Niniejszy przepis gwarantuje, że wartość pomocy inwestycyjnej będzie odzwierciedlała realną moc zainstalowaną MFW.

Wartość pomocy inwestycyjnej (ust. 3) stanowi element wzoru określającego sposób obliczenia ceny skorygowanej stanowiącej podstawę wypłaty ujemnego salda (ust. 6). Tym samym zmiana w ust. 3 automatycznie będzie skutkować zmianą wysokości ceny skorygowanej (zł/MWh) i nie zachodzi potrzeba dokonywania oddzielnej zmiany w ust. 6.

7. Czas pracy w portach morskich lub bazach serwisowych

Zgodnie z dodanymi art. 84a i 84b do ustawy offshore wind, czas pracy osób znajdujących się w portach morskich, terminalach instalacyjnych lub bazach serwisowych przeznaczonych do celów obsługi budowy, eksploatacji lub likwidacji MFW lub zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy, a także w stanowiących część zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy stacjach elektroenergetycznych zlokalizowanych na lądzie, obsługiwanych przez kolejno wymieniające się załogi lub część załogi, będzie mógł być przedłużony do 14 godzin na dobę i 84 godzin na tydzień. W takim przypadku, po każdym, nie dłuższym niż 2 tygodnie, nieprzerwanym okresie pracy pracodawca będzie zobowiązany do zapewnienia pracownikowi co najmniej równego okres wolnego od pracy. Za zgodą pracownika, okres pracy będzie mógł być przedłużony do 3 tygodni. Praca w granicach norm czasu pracy nie będzie pracą w godzinach nadliczbowych, jeżeli liczba godzin pracy w nie przekroczy przeciętnie 168 godzin w przyjętym okresie rozliczeniowym nieprzekraczającym 1

miesiąca. Takie rozwiązanie jest korzystne zarówno dla pracodawcy (konieczność realizacji na czas poszczególnych etapów inwestycji) jak i również dla pracownika, który *de facto* uzyska w ten sposób po dwutygodniowym okresie pracy dwa tygodnie urlopu. W związku z czym w ww. sytuacji nie znajdzie zastosowania norma, zgodnie z którą pracownikowi przysługuje w każdym tygodniu prawo do co najmniej 35 godzin nieprzerwanego odpoczynku, obejmującego co najmniej 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku dobowego.

8. Uniemożliwienie ponownego przyznania wsparcia dla danego projektu MFV, który wsparcie otrzymał, a potem inwestor się tego wsparcia zrzekł

Proponuje się wprowadzenie zakazu możliwości ubiegania się o przyznanie prawa do pokrycia ujemnego salda na zasadach określonych w rozdziale 4 dla danej MFV, dla której wcześniej przyznano wsparcie na zasadach określonych w rozdziale 3 albo w rozdziale 4, ale potem inwestor danego projektu MFV się tego prawa zrzekł.

9. Zmiana reguł wydatkowych

Proponuje się przeniesienie na ministra właściwego do spraw klimatu limitu wydatków z budżetu państwa przeznaczonych na wykonywanie zadań ministra właściwego do spraw środowiska. W związku z powyższym nowelizuje się art. 113 ustawy offshore wind w ten sposób, że w latach 2025 – 2030 proponuje się zwiększenie maksymalnego limitu wydatków z budżetu państwa przeznaczonych na wykonywanie zadań ministra właściwego do spraw klimatu wynikających z ustawy offshore wind z 266 029,58 zł na 532 059,16 zł rocznie. Jednocześnie uchyla się art. 114, który przewiduje maksymalny limit wydatków z budżetu państwa przeznaczonych na wykonywanie zadań ministra właściwego do spraw środowiska wynikających z ustawy offshore wind w latach 2025-2030 właśnie w wysokości 266 029,58 zł rocznie, czyli kwoty stanowiącej różnicę kwoty 532 059,16 zł oraz kwoty 266 029,58 zł w stosunku rocznym. Tym samym przedmiotowa zmiana nie pociągnie za sobą konsekwencji finansowych dla budżetu państwa, tym bardziej, że zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Klimatu i Środowiska (Dz.U. 2023 poz. 2726), Minister Klimatu i Środowiska kieruje działami administracji rządowej energia, klimat i środowisko. Sama zaś zmiana uzasadniona jest tym, że sprawy z zakresu MEW należą do właściwości ministra właściwego ds. klimatu, zgodnie z art. 13a ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1370 i 1907).

10. Modyfikacje redakcyjno-techniczne w celu wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych

Art. 3 pkt 3 ustawy offshore wind definiujący MFW rozszerzono o sieć wysokiego napięcia, co będzie lepiej oddawać rzeczywistość tych dużych jednostek wytwórczych.

W art. 77 ust. 1 ustawy offshore wind ograniczono rygor natychmiastowej wykonalności jedynie do decyzji administracyjnych w przedmiocie zatwierdzenia projektu robót geologicznych sporządzonego w celu określenia warunków geologiczno-inżynierskich na potrzeby posadawiania MFW oraz urządzeń i obiektów wchodzących w skład zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy, a także dodatków do takiego projektu robót geologicznych. Tym samym usunięto pustą normę (ze względu na trwające już na tym etapie prace geologiczne) nadającą taki rygor decyzji administracyjnej w przedmiocie zatwierdzenia dokumentacji geologicznej w tym zakresie.

Ponadto użyte w art. 48 ust. 3, art. 49 ust. 1, 2 i 4, art. 50, art. 51, art. 52 ust. 2 pkt 1 i ust. 6 pkt 2 oraz w art. 53 ust. 1 wyrazy „przedsiębiorstwo energetyczne” lub „przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej” zastąpiono wyrazami „operator systemu przesyłowego lub operator systemu dystrybucyjnego”, w celu zapewnienia spójności terminologicznej w ustawie offshore wind.

11. Ustawa o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej

a. Wydłużenie terminu ważności pozwoleń i uzgodnień lokalizacyjnych dla morskich farm wiatrowych oraz zespołu urządzeń wyprowadzających moc

W art. 66a ust. 2 ustawy o obszarach morskich 15-letni termin liczony od dnia uzyskania pozwolenia na budowę, po upływie którego stwierdza się wygaśnięcie PSZW, zastąpiono w przypadku inwestora ubiegającego się o prawo do pokrycia ujemnego salda 3-letnim okresem liczonym od udziału w aukcjach. Konsekwentnie dostosowano ust. 3 tego artykułu stanowiący o możliwości wydłużenia okresu, po upływie którego stwierdza się wygaśnięcie PSZW, jak również ust. 5 dotyczący wygaśnięcia PSZW. Jednocześnie w obecnie obowiązującym ust. 5 uwzględniono okres z art. 23 ust. 6c pkt. 1, czyli 3-letni okres, sięgający od dnia, w którym decyzja o pozwoleniu na budowę stała się ostateczna, do dnia (nie) rozpoczęcia budowy sztucznej wyspy, konstrukcji i urządzeń, po upływie którego można stwierdzić wygaśnięcie PSZW.

b. Tworzenie stref bezpieczeństwa dla MFW

Proponowany, nowy art. 24b ustawy o obszarach morskich wprowadza szczegółowe rozwiązania dotyczące tworzenia stref bezpieczeństwa dla MFW. Zgodnie z propozycjami, w przypadku MFW, dyrektor właściwego urzędu morskiego, w drodze zarządzenia, ustanawia strefę bezpieczeństwa wokół każdej morskiej turbiny wiatrowej oraz stacji elektroenergetycznej zlokalizowanej na morzu, sięgającą nie mniej niż 150 m i nie dalej niż 500 m od każdego punktu ich zewnętrznej krawędzi, chyba że inny zasięg strefy jest dozwolony przez powszechnie przyjęte standardy międzynarodowe lub zalecony przez właściwą organizację międzynarodową. Będzie obowiązywał zakaz wchodzenia statków do strefy bezpieczeństwa oraz przebywania statków w tej strefie, z wyjątkiem następujących sytuacji:

- 1) w związku z układaniem, inspekcją, testowaniem, naprawą, konserwacją, zmianą, odnową lub usuwaniem kabli lub rurociągów w tej strefie lub w odległości 50 metrów od tej strefy;
- 2) w celu świadczenia usług na rzecz sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w tej strefie lub przewożenia osób i towarów do sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń oraz z tych wysp, konstrukcji i urządzeń w tej strefie;
- 3) w związku z ratowaniem życia lub mienia;
- 4) z powodu złej pogody;
- 5) w przypadku gdy statki są w niebezpieczeństwie;
- 6) jeżeli dyrektor właściwego urzędu morskiego lub wytwórca udzieli na to zgody.

c. Niezbędne uproszczenia terminologiczne

W związku z wątpliwościami interpretacyjnymi proponuje się doprecyzowanie terminów takich, jak „rozpoczęcie budowy” czy „rozpoczęcie wykorzystywania” MFW i zastąpienie ich odpowiednio „rozpoczęciem instalacji pierwszych fundamentów morskich turbin wiatrowych lub stacji elektroenergetycznych zlokalizowanych na morzu” i „uzyskaniem decyzji o udzieleniu koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej w MFW lub jej części”.

W art. 23 ust. 6 ustawy o obszarach morskich proponuje się, aby 30-letni okres na jaki jest wydawane PSZW był liczony od dnia, w którym decyzja o udzieleniu koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej w tej morskiej farmie wiatrowej lub jej części stała się ostateczna, zamiast od dnia, w którym rozpoczęto wykorzystywanie MFW.

W art. 23 ust. 6c pkt 2 ustawy o obszarach morskich proponuje się, aby 5-letni okres, po upływie którego stwierdza się wygaśnięcie PSZW w przypadku MFW, był liczony od dnia rozpoczęcia instalacji pierwszych fundamentów morskich turbin wiatrowych lub stacji

elektroenergetycznych zlokalizowanych na morzu i odnosił się do uzyskania koncesja na wytwarzanie energii elektrycznej w tej morskiej farmie wiatrowej lub jej części.

W art. 26 ust. 5 ustawy o obszarach morskich proponuje się, aby 30-letni okres obowiązywania pozwolenia na lokalizację kabli (ustalającego ich lokalizację i warunki ich utrzymywania) w przypadku MFW, był liczony od dnia, w którym decyzja o udzieleniu koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej w MFW stała się ostateczna, a nie od dnia, w którym rozpoczęto wykorzystanie MFW.

Jednocześnie uregulowano sytuację, w której zespół urządzeń służących do wyprowadzenia mocy jest wykorzystywany przez więcej niż jedną MFW. Wówczas 30-letni termin będzie rozpoczynał bieg od dnia ostateczności pierwszej decyzji o udzieleniu koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej dla którejkolwiek z MFW.

Natomiast w art. 26 ust. 6 pkt 2 15-letni okres, po którym stwierdza się wygaśnięcie pozwolenia na lokalizację kabli był odnoszony do decyzji o udzieleniu koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej w MFW a nie jak dotąd do rozpoczęcia ich wykorzystania.

W art. 27b ust. 1 pkt 3 dotyczącym opłat za wydanie PSZW, pozwolenia na lokalizację kabli oraz uzgodnienia w sprawie układania kabli, zamiast uiszczania 30% pełnej kwoty w ciągu 30 dni od dnia, w którym rozpoczęto wykorzystanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń, kwotę tę będzie się uiszczać w ciągu 30 dni od dnia uzyskania decyzji o udzieleniu koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej w tej MFW.

d. wyłączenie możliwości wnioskowania o pozwolenie lub uzgodnienie lokalizacyjne dla kabli MFW w oparciu o wstępne warunki przyłączenia

Aby zapobiec sytuacji, w której podmioty ze wstępnymi warunkami przyłączenia, które nie wygrały aukcji, zablokują podmiotom, które wygrały aukcje możliwość wnioskowania o pozwolenie/uzgodnienie lokalizacyjne dla kabli wyprowadzający moc z MFW w najkorzystniejszych miejscach proponuje się wykreślenie z art. 27a ust. 2 pkt 9 możliwości dołączenia do wniosku o pozwolenie lokalizacyjne wstępnych warunków przyłączenia.

W związku z dodaniem ww. zmiany w projekcie ustawy w art. 15 umieszczono przepis przejściowy wskazujący, że w sprawach o wydanie pozwoleń lub uzgodnień na układanie i utrzymywanie kabli lub rurociągów, dotyczących zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy lub jego elementów, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy art. 27a ust. 2 pkt 9 ustawy zmienianej w art. 2, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. W przypadku gdy do wniosku, o którym mowa w art.

27a, dołączono wstępne warunki przyłączenia, w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy wnioskodawca uzupełnia wnioski o wydanie pozwolenia na układanie i utrzymywanie kabli lub rurociągów lub wniosków o wydanie uzgodnienia. Jeśli tego nie zrobi, to postępowanie umarza się.

12. Rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych w sprawie klasyfikacji elementów MFW jako budowli

Proponuje się doprecyzowanie definicji budowli w art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, poprzez wykreślenie z tej definicji innych, poza fundamentami i elementami przejściowymi, części morskich turbin wiatrowych. Jednocześnie zalicza się do budowli części budowlane stacji elektroenergetycznych zlokalizowanych na morzu.

Zasadniczy problem związany z wprowadzaniem na rynek morskich turbin wiatrowych (MTW) i ich montażem w Polsce sprowadza się do tego, że wieże MTW klasyfikowane są jako budowla, a nie jako nieodłączna część maszyny jaką jest MTW. Tego rodzaju klasyfikacja powoduje praktyczne problemy związane z montażem MTW.

Istnieje uzasadnione ryzyko, że w przypadku kwalifikacji wieży jako budowli, budowa morskich farm wiatrowych w Polsce może być pod istotną presją rynkową i czasową. Producenci musieliby dostosować swoje procesy produkcyjne do wymogów jakie obowiązywałyby jedynie w Polsce co wymaga czasu i znaczących nakładów inwestycyjnych. Ze względu na gwałtowny rozwój morskiej energetyki wiatrowej obawiać się można presji priorytetyzowania mniej ryzykownych projektów w innych częściach EU lub świata.

Polska nadal pozostaje rynkiem lokalnym z perspektywy kluczowych dostawców technologii. Istnieje poważne ryzyko, iż z perspektywy globalnej przynajmniej część z nich nie będzie dostarczała morskich turbin wiatrowych do Polski, jeżeli miałyby się to wiązać z dodatkowymi kosztami na etapie produkcji lub też ryzykiem utraty własności intelektualnej. Powoduje to w konsekwencji realne zagrożenie, iż koszt budowy morskich farm wiatrowych w Polsce będzie wyższy od kosztów w innych państwach, co docelowo może przełożyć się na ceny energii dla odbiorców.

Na marginesie należy zauważyć, że zgodnie z art. 23 ust. 1a ustawy o obszarach morskich zakazuje się wznoszenia i wykorzystywania MFW na morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym. MFW powstają na obszarze wyłącznej strefy ekonomicznej. Zatem MFW nie podlegają opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 70, 1313 i 2291 oraz

z 2024 r. poz. 1572, 1635 i 1757, gdyż nie stanowią terytorium gminy. Wyłączna strefa ekonomiczna nie stanowi również obszaru Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 388 i 1635). MFW podlegają opłacie koncesyjnej na podstawie art. 34 ust. 2a, 2b i 3a ustawy – Prawo energetyczne w wysokości nie większej niż 23 000 zł/MW. W związku z powyższym doprecyzowanie kwalifikacji morskiej turbiny wiatrowej nie wpłynie na dochody gmin z tytułu podatków.

13. Ustawa o bezpieczeństwie morskim

a. Zdefiniowanie personelu do obsługi MFW

W art. 5 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim proponuje się dodanie pkt 10d, który wprowadza definicję personelu przemysłowego. Zgodnie z proponowaną definicją, personel przemysłowy będzie stanowił każdą osobę podróżującą albo przebywającą na pokładzie statku w celu wykonywania wszelkich czynności związanych z budową lub eksploatacją sztucznych wysp, konstrukcji, urządzeń albo kabli lub rurociągów w polskich obszarach morskich. Jednocześnie znowelizowano definicję pasażera zawartą w art. 5 pkt 10c ww. ustawy, wyłączając z niej również członka personelu przemysłowego.

Jednocześnie w art. 62 ww. ustawy dodano ust. 2a, zgodnie z którym kwalifikacje personelu przemysłowego muszą odpowiadać wymaganiom określonym w rozdziale XV Konwencji SOLAS oraz rezolucji IMO MSC.527(106) Międzynarodowy kodeks bezpieczeństwa statków przewożących personel przemysłowy (Kodeks IP), zapewniając tym samym zgodność z międzynarodowymi standardami.

Proponowana definicja jest zgodna z regulacjami uchwalonymi przez Komitet Międzynarodowej Organizacji Morskiej w nowym rozdziale XV Konwencji SOLAS oraz nowym obowiązkowym Międzynarodowym Kodeksie Bezpieczeństwa Statków Przewożących Personel Przemysłowy (kodeks IP), które weszły w życie od 1 lipca 2024 r. Celem tych aktów prawnych jest zapewnienie minimalnych norm bezpieczeństwa dla statków przewożących personel przemysłowy, jak również dla samego personelu oraz zajęcie się szczególnymi zagrożeniami związanymi z operacjami morskimi w sektorach offshore i energetycznym.

Wprowadzenie proponowanych przepisów będzie więc spójne ze spodziewanymi zmianami w morskim prawie międzynarodowym, mającymi na celu wspieranie rozwoju sektora MEW oraz zapewnienie odpowiednich standardów bezpieczeństwa i warunków pracy dla personelu zatrudnionego w tym sektorze.

b. Udostępniania danych niezbędnych do sporządzenia ekspertyz technicznych

Zgodnie z dodanym w art. 113c ust. 3a Minister Obrony Narodowej oraz minister właściwy do spraw wewnętrznych, na wniosek inwestora MFW będzie zobowiązany udostępnić mu, w terminie 30 dni od otrzymania wniosku, dane niezbędne do sporządzenia ekspertyzy technicznej w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń na systemy obronności państwa, w tym na system zobrazowania radiolokacyjnego, obserwacji technicznej, morskiej łączności radiowej oraz system kontroli służb ruchu lotniczego Sił Zbrojnych RP. Niniejsza regulacja gwarantuje wypełnienie w sposób należyty ustawowego obowiązku dot. ww. ekspertyz.

c. Ponoszenie kosztów związanych z kompensacją negatywnego wpływu MFW na systemy obronności i bezpieczeństwa państwa

W art. 113d ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim dodano ust. 3a, zgodnie z którym inwestor będzie ponosił wszystkie koszty związane z kompensacją negatywnego wpływu MFW lub zespołu urządzeń wynikające z następujących ekspertyz lub planów:

- 1) ekspertyzy nawigacyjnej w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń na bezpieczeństwo i efektywność żeglugi statków w polskich obszarach morskich;
- 2) ekspertyzy technicznej w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń na polskie obszary morza A1 i A2 Morskiego Systemu Łączności w Niebezpieczeństwie i dla Zapewnienia Bezpieczeństwa (GMDSS) oraz na System Łączności Operacyjnej Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa;
- 3) ekspertyzy technicznej w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń na Krajowy System Bezpieczeństwa Morskiego;
- 4) planu ratowniczego określającego rodzaje zagrożeń dla zdrowia i życia personelu zaangażowanego w budowę, eksploatację i likwidację morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń, sposoby i procedury działania w przypadku wystąpienia tych zagrożeń oraz siły i środki zapewniane przez wytwórcę do realizacji tego planu ratowniczego;
- 5) planu zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń dla morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń;
- 6) ekspertyzy technicznej w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń na systemy obronności państwa, w tym na system zobrazowania radiolokacyjnego,

obserwacji technicznej, morskiej łączności radiowej oraz system kontroli służb ruchu lotniczego Sił Zbrojnych RP;

7) ekspertyzy technicznej w zakresie oceny wpływu morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń na system zobrazowania radiolokacyjnego, obserwacji technicznej i morskiej łączności radiowej Straży Granicznej.

Tym samym usunięto wątpliwości interpretacyjne w tym zakresie, jak również uwzględniono uwagi Ministra Obrony Narodowej zgłoszone na etapie rozpatrywania wniosku o wpis dla projektu ustawy przez Zespół Programowania Prac Rządu.

d. Sprawdzenie spełnienia założeń i wniosków ujętych w ekspertyzach technicznych dotyczących wpływu MFW na systemy obronności państwa, po ich realizacji

Uzupełniono art. 113e ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim w zakresie obowiązku przeprowadzenia pomiarów, testów i badań niezbędnych do weryfikacji poprawności założeń i wniosków zawartych w ekspertyzach o odniesienie także do ekspertyzy technicznej w zakresie oceny wpływu MFW i zespołu urządzeń na systemy obronności państwa, w tym na system zobrazowania radiolokacyjnego, obserwacji technicznej, morskiej łączności radiowej oraz system kontroli służb ruchu lotniczego Sił Zbrojnych RP oraz na systemy zobrazowania radiolokacyjnego, obserwacji technicznej i morskiej łączności radiowej Straży Granicznej. Tym samym uzupełniono oczywistą lukę prawną, przyczyniając się do poprawienia bezpieczeństwa na morzu.

e. Terminy dot. certyfikatu zgodności projektowej

Zgodnie ze znowelizowanym art. 113g ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim doprecyzowano, że certyfikat zgodności projektowej będzie wydawany przed rozpoczęciem robót budowlanych polegających, w przypadku MFW na instalacji pierwszych fundamentów morskich turbin wiatrowych lub stacji elektroenergetycznych zlokalizowanych na morzu. Jeżeli chodzi o zespół urządzeń roboty budowlane będą polegały na ułożeniu pierwszych kabli w dnie morskim lub na nim. Tym samym skonkretyzowano, na czym dokładnie mają polegać roboty budowlane, przed rozpoczęciem których należy uzyskać certyfikat potwierdzający zgodność projektu budowlanego z normami technicznymi określającymi wymagania, jakie musi spełnić MFW lub zespół urządzeń, oddalając zarazem ryzyko konieczności ponownej certyfikacji.

14. Sposób dokumentowania utraconych możliwości połowowych oraz wypłaty ewentualnych odszkodowań z tego tytułu oraz warunki wykonywania rybołówstwa

komercyjnego na obszarze morskiej farmy wiatrowej i zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy

W art. 84b ustawy offshore wind tworzy się materialną podstawę do wypłaty odszkodowania za straty majątkowe poniesione przez armatorów statków rybackich oraz dodaje się delegacje ustawowe umożliwiające wydanie dwóch rozporządzeń z zakresu rybołówstwa morskiego, jedną w ustawie offshore wind, drugą w ustawie z dnia 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim (Dz. U. z 2024 r. poz. 243 i 1222).

Za utratę korzyści majątkowych w związku z budową, eksploatacją i likwidacją MFW oraz zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy armatorowi statku rybackiego będzie przysługiwać odszkodowanie wypłacane przez wytwórcę na wniosek armatora statku rybackiego. W celu wyeliminowania potencjalnych nadużyć, wprowadzono warunek wykonywania rybołówstwa komercyjnego na obszarze MFW lub zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy lub przepływania przez ten obszar w drodze między portem i łowiskiem, w okresie 10 lat przed rozpoczęciem ich budowy. W art. 84b ustawy offshore wind określono zasady, jakimi należy się kierować ustalając wysokość odszkodowania. Jest to wielkość obszaru MFW i zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia, średnia roczna wielkość przychodów uzyskiwanych z wykonywania rybołówstwa komercyjnego na tych obszarach w trzech wybranych latach z okresu 10 lat przed rozpoczęciem budowy MFW lub zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy, roczna wielkość przychodów uzyskiwanych z wykonywania rybołówstwa komercyjnego na tych obszarach, którego dotyczy wniosek oraz suma kosztów związanych z koniecznością zmiany miejsca oraz sposobu prowadzenia rybołówstwa komercyjnego.

Jednocześnie, z uwagi na spotęgowane oddziaływanie MFW na ichtiofaunę i działalność rybacką w okresie budowy i likwidacji MFW, przyznano prawo do odszkodowania w przypadku gdy armator statku rybackiego, który w okresie do 10 lat przed rozpoczęciem budowy lub likwidacji MFW i zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy wykonywał rybołówstwo komercyjne w odległości nie większej niż 10 km od zewnętrznej granicy obszaru MFW lub 2 km od zewnętrznej granicy obszaru zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia.

Armator statku rybackiego został zobowiązany do dołączenia do wniosku o wypłatę odszkodowania dokumentacji potwierdzającej wykonywanie rybołówstwa komercyjnego na ww. obszarach.

Minister właściwy do spraw rybołówstwa określi zaś w drodze rozporządzenia szczegółowy sposób szacowania korzyści majątkowych armatora statku rybackiego utraconych w związku z budową, eksploatacją i likwidacją MFW lub zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy, sposób szacowania wartości odszkodowania oraz warunki jego przyznawania, a także wzór wniosku i rodzaj dołączanej do niego dokumentacji.

Dodatkowo, w ustawie z dnia 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim dodano delegację ustawową dla ministra właściwego do spraw rybołówstwa do określenia (fakultatywnie) szczegółowych warunków wykonywania rybołówstwa komercyjnego na obszarze MFW i zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy. Rozporządzenie będzie musiało przede wszystkim wziąć pod uwagę zasadę bezpieczeństwa wykonywania rybołówstwa morskiego, np. bezpieczną odległość od MFW i zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy, okresy, w których wykonywanie rybołówstwa komercyjnego może być ograniczone, itd. Potrzeba wprowadzenia regulacji prawnych w przedmiotowym zakresie została uwzględniona w treści Porozumienia sektorowego o współpracy na rzecz rozwoju morskiej energetyki w Polsce. Natomiast w ramach funkcjonującej na podstawie ww. Porozumienia grupy roboczej do spraw współpracy interesariuszy w obszarze rybołówstwa, przedstawiciele obu sektorów opowiedzieli się za określaniem zasad i warunków prowadzenia połowów indywidualnie dla każdej wybudowanej MFW, mając na uwadze specyfikę jej zabudowy i charakterystykę akwenu, na którym została zbudowana. W związku z powyższym przepisy rozporządzenia, którego wydania dotyczy delegacja w dodawanym art. 10a ustawy z dnia 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim, będą określać zarówno ogólne warunki możliwe do zastosowania w odniesieniu do wszystkich MFW, jak i indywidualne warunki dostosowane do specyfiki konkretnych MFW, określane w formie załączników do rozporządzenia. Regulacje dotyczące konkretnych MFW muszą uwzględniać między innymi lokalizację stref bezpieczeństwa ustanawianych przez dyrektora urzędu morskiego wokół infrastruktury MFW i podmorskich kabli elektroenergetycznych na podstawie art. 24 ustawy o obszarach morskich, jak również obowiązujące w ich obrębie warunki i ograniczenia. Lokalizacja oraz wymiary ww. stref bezpieczeństwa będą mieć zasadnicze znaczenie dla określenia zasad i warunków wykonywania rybołówstwa na obszarze całej MFW, w szczególności w zakresie sposobu prowadzenia połowów oraz rodzaju wykorzystywanych do tego celu narzędzi połowowych.

15. Czas pracy personelu przemysłowego do obsługi morskich farm wiatrowych

W projekcie ustawy proponuje się dodanie art. 108a do ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o pracy na morzu, w którym, w odniesieniu do personelu przemysłowego rozumianego jako każdą

osobę podróżującą albo przebywającą na pokładzie statku w celu wykonywania wszelkich czynności związanych z budową lub eksploatacją sztucznych wysp, konstrukcji, urządzeń albo kabli lub rurociągów w polskich obszarach morskich, odsyła się do stosowania art. 108 tej ustawy. Czas pracy przy budowie MFW, stacji transformatorowych, układaniu kabli, itd., a także na specjalistycznych statkach technicznych zaangażowanych w te prace, będzie mógł być zatem przedłużony do 14 godzin na dobę i 84 godzin na tydzień. W takim przypadku, po każdym, nie dłuższym niż 2 tygodnie, nieprzerwanym okresie pracy członkom personelu przemysłowego, będzie się zapewniać co najmniej równy okres wolnego od pracy pobytu na lądzie, który, za zgodą pracownika, będzie mógł być przedłużony do 3 tygodni. Praca w tych granicach nie będzie uznawana za pracę w godzinach nadliczbowych, jeżeli liczba godzin pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym nie przekroczy przeciętnie 44 godzin. Są to więc analogiczne rozwiązania do tych zaproponowanych w dodawanym art. 84a ustawy offshore wind w odniesieniu do pracy osób w znajdujących się w portach morskich, terminalach instalacyjnych lub bazach serwisowych przeznaczonych do celów obsługi budowy, eksploatacji lub likwidacji MFW lub zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy.

16. Zwolnienie z opłaty za grunty pokryte wodami Skarbu Państwa stref ochronnych i stref bezpieczeństwa dla kabli MFW

Zgodnie z dodanym w art. 261 ust. 2b ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne, wymóg zawarcia umowy użytkowania i uiszczenia opłaty rocznej nie będzie dotyczył gruntów pod obszarami ochronnymi, w tym strefami bezpieczeństwa, o których mowa w art. 24 ustawy o obszarach morskich, związanymi z przedsięwzięciami realizowanymi na gruntach, dla których uzyskano PSZW, lub decyzję o ustaleniu lokalizacji strategicznej inwestycji w zakresie sieci przesyłowej dotyczące zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy lub jego elementów.

Zwolnienie z opłaty rocznej za grunty pokryte wodami Skarbu Państwa stref ochronnych i stref bezpieczeństwa dla kabli MFW będzie dotyczyło *de facto* obiektów zlokalizowanych w odległości 22 224 m od linii podstawowej. Zgodnie bowiem z § 2 ust. 1 pkt 6 lit. aa rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie wysokości jednostkowych stawek opłaty rocznej za użytkowanie gruntów pokrytych wodami, opłata dotyczy układania i utrzymywania kabli jedynie na obszarach morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego. Zwolnienie odnosi się do stref ochronnych oraz stref bezpieczeństwa ustanawianych na podstawie art. 24 ustawy o obszarach morskich przez dyrektora urzędu morskiego nie dalej niż 500 m od każdego punktu ich zewnętrznej krawędzi, chyba że inny

zasięg strefy jest dozwolony przez powszechnie przyjęte standardy międzynarodowe lub zalecony przez właściwą organizację międzynarodową. Wyliczenie więc całościowego wpływu przedmiotowej regulacji na budżet państwa wymaga określenia powierzchni tych obszarów, co na chwilę obecną nie jest możliwe, gdyż takie strefy nie zostały ustalone.

17. Mapowanie obszarów niezbędnych do wniesienia krajowych wkładów w realizację ogólnego celu unijnego w zakresie energii odnawialnej wyznaczonego na 2030 r. oraz ramy prawne dla wyznaczania OPRO

Pierwszym z projektowanych w tym zakresie rozwiązań jest mapowanie obszarów niezbędnych do wniesienia krajowych wkładów w realizację ogólnego celu unijnego w zakresie energii odnawialnej wyznaczonego na 2030 r. oraz określenia krajowego potencjału i dostępnego obszaru lądowego, podpowierzchniowego, wód morskich lub wód śródlądowych, który jest niezbędny do instalacji elektrowni OZE, a także powiązanej z nimi infrastruktury, takiej jak instalacje sieciowe i magazynowe, w tym do magazynowania energii cieplnej. Efektem powyższego działania będą opracowane w formie cyfrowej mapy, których zasoby obejmą całe terytorium Polski w zakresie poszczególnych technologii odnawialnych źródeł energii, obejmując szereg aspektów mających wpływ na potencjał instalowania urządzeń OZE.

Definicja map potencjału odnawialnego źródła energii została zaproponowana jako art. 2 pkt 18a w ustawie OZE.

Przed wszystkim jednak przepisy zawarte w przedmiotowym projekcie wprowadzają do ustawy OZE nowy „Rozdział 7b. Instrumenty wspierające procesy inwestycyjne instalacji odnawialnego źródła energii”.

W art. 160e zapewniają publikację map potencjału przez ministra właściwego ds. klimatu. Należy w tym miejscu podkreślić, że utworzenie samego narzędzia stanowi przedmiot równoległych działań pozalegisłacyjnych Ministra Klimatu i Środowiska. Jednocześnie na podstawie projektowanego art. 160e Minister Klimatu i Środowiska, w ramach aktualizacji zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu, będzie dokonywał weryfikacji konieczności potrzeb wprowadzenia zmian w mapach potencjału odnawialnego źródła energii oraz, w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby, ich aktualizacji.

Niniejszy projekt, w zakresie rozwiązań mających na celu przyspieszenie inwestycji OZE, proponuje jednocześnie wprowadzenie definicji obszarów przyspieszonego rozwoju instalacji odnawialnego źródła energii (art. 2 pkt 19d w ustawie OZE), których wdrożenie ma być

następstwem mapowania potencjału OZE, stanowiąc podzbiór wskazanych w nim obszarów, zgodnie z projektowanym art. 160f do ustawy OZE.

Zgodnie z ww. art. 160f wyznaczanie obszarów przyspieszonego rozwoju instalacji odnawialnego źródła energii ma być możliwe wyłącznie na terenie, który objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego umożliwiającym lokalizowanie danego rodzaju instalacji OZE. Takie rozwiązanie ma zapewnić spójność idei OPRO, która zakłada wyznaczanie takich obszarów tam, gdzie jest to uzasadnione nie tylko względami środowiskowymi, lecz również m.in. kwestiami związanymi z ładem przestrzennym.

W oparciu o art. 160g OPRO mają być wyznaczane przez organy samorządu województwa na podstawie planów obszarów przyspieszonego rozwoju instalacji odnawianego źródła energii, dalej „plany obszarów OZE”. Plany obszarów OZE sporządza się wyłącznie dla obszarów znajdujących się w granicach administracyjnych województwa (ust. 3) i oddzielnie dla danego rodzaju odnawialnego źródła energii (ust. 4). Jednocześnie pojedynczy plan dotyczący instalacji OZE jednego rodzaju może wyznaczać kilka obszarów, które określone zostaną mianem obszarów przyspieszonego rozwoju instalacji OZE, stąd stosowana liczba mnoga wyrazu „obszar”.

Zgodnie z art. 160g ust. 5 plan obszarów OZE powinien określać w szczególności:

- 1) rodzaj odnawialnego źródła energii, dla którego jest on sporządzany;
- 2) obszary i powierzchnie, które uznaje się za obszary przyspieszonego rozwoju instalacji odnawialnych źródeł energii, w szczególności na terenach przemysłowych i poprzemysłowych, zabudowanych, zdegradowanych nienadających się do wykorzystania w rolnictwie, sztucznych zbiornikach wodnych oraz obszarach infrastruktury technicznej lub transportowej, wyłączając jednocześnie obszary form ochrony przyrody i szlaki migracyjne zwierząt,
- 3) środki łagodzące, jakie należy zastosować przy lokalizowaniu poszczególnych instalacji odnawialnego źródła energii, w celu uniknięcia negatywnego oddziaływania na środowisko oraz główne szlaki migracyjne ptaków i ssaków morskich.

Art. 160g ust. 6 wprowadza z kolei delegację ustawową do wydania przez ministra wł. ds. klimatu w uzgodnieniu z ministrem wł. ds. budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa rozporządzenia, które określi sposób przygotowania projektu planu obszarów OZE w części tekstowej i graficznej, określając skalę, stosowane oznaczenia, nazewnictwo, standardy, sposób prezentacji graficznej danych przestrzennych oraz sposób dokumentowania prac planistycznych w zakresie planu obszarów OZE, uwzględniając

potrzeby kształtowania ładu przestrzennego, w tym przeciwdziałania powstawaniu konfliktów przestrzennych, ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, zaspokojenie obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe lub energię oraz możliwość dokonania oceny prawidłowości prac planistycznych.

W art. 160h przedstawia się natomiast procedurę sporządzania planu obszarów OZE. Mając na uwadze powyższe należy podkreślić, że kluczowymi organami i podmiotami w procesie uchwalania planów obszarów OPRO będą gminy położone na terenie objętym sporządzanym planem obszarów OZE, gminy sąsiednie, a także właściwi miejscowo regionalni dyrektorzy ochrony środowiska.

Fundamentalnym założeniem OPRO jest ich wyznaczenie w miejscach, które nie budzą zastrzeżeń z punktu widzenia ochrony środowiska (tereny o niskim ryzyku środowiskowym). Tym samym zgodnie z art. 160h ust. 1 pkt 3 plany obszarów OPRO będą podlegać procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Współpraca ww. organów i podmiotów ma zapewnić także określanie OPRO, gdzie dostępne są wolne moce przyłączeniowe. Dlatego projekt planu obszaru OZE będzie podlegał również uzgodnieniu z przedsiębiorstwem energetycznym zajmującym się przesyłaniem lub dystrybucją paliw lub energii.

Mając na uwadze art. 160h ust. 1 pkt 2, pierwsze plany obszarów OZE będą wymagały od sejmiku województwa szczególnej wrażliwości w zakresie wyznaczenia terminu na składanie uwag (od 1 do 3 miesięcy od dnia zawiadania o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu obszarów OZE) m.in. ze względu na novum przedmiotowych planów.

Należy zauważyć, że sama realizacja konkretnej inwestycji w zakresie instalacji odnawialnego źródła energii będzie podlegała standardowej procedurze wynikającej z przepisów odrębnych, dlatego nie ma potrzeby na tym etapie wskazywania szerokiego kręgu podmiotów, z którymi projekt planu obszarów OZE byłby uzgadniany czy opiniowany. Obligatoryjne wskazanie takiego katalogu prowadziłyby do niepotrzebnego wydłużenia procedury spowodowanego dwukrotnym uzgadnianiem i opiniowaniem.

W przypadku wyznaczenia OPRO, zgodnie z projektowanym do ustawy OZE art. 160i, możliwe jest wnioskowanie przez radę gminy do marszałka województwa, jeśli gmina spełnia kryteria określone w art. 160f, lub o aktualizację obowiązującego planu obszarów OZE.

Art. 160j-1 określają natomiast kolejno: formułę uchwalania planów obszarów OZE, partycypację w kosztach sporządzania planów obszarów OZE, umożliwiając udział inwestora,

a także reguły dokonywania przeglądów i aktualizacji map potencjału odnawialnego źródła energii oraz planów obszarów OZE.

Powyższe rozwiązania mają zapewnić pełną transparentność i znaczące przyspieszenie procesów inwestycyjnych OZE, uwzględniając usystematyzowane podejście do jego najistotniejszych elementów. Tym samym wdrożenie ram prawnych dla OPRO, w ocenie projektodawcy przyczyni się do realizacji art. 16a dyrektywy RED III, który wskazuje, że proces wydawania zezwoleń, o którym mowa w art. 16 ust. 1, w przypadku projektów dotyczących energii odnawialnej realizowanych na obszarach przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych, powinien trwać nie dłużej niż 12 miesięcy (lub nie dłużej niż 24 miesiące w przypadku morskich elektrowni wiatrowych).

Zgodnie z dyrektywą RED III, przynajmniej jeden obszar przyspieszonego rozwoju powinien zostać wyznaczony do 21 lutego 2026 r.

18. Umożliwienie działalności spółdzielni energetycznych w gminach miejskich

Obowiązujące przepisy uniemożliwiają tworzenie spółdzielni energetycznych na obszarach gmin miejskich. Zaproponowana zmiana art. art. 38e ust. 1 pkt 1 wychodzi naprzeciw znacznemu zainteresowaniu gmin, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, a także innych podmiotów zlokalizowanych poza obszarami gmin wiejskich i miejsko-wiejskich. Jednostki te charakteryzują się nie rzadko wysokim zużyciem energii elektrycznej i ciepłej, stwarzając potencjał do zrzeszania kooperatyw energetycznych oraz lokalnego, efektywnego wytwarzania i bilansowania energii. Rozwiązanie to pozwoli na znaczną redukcję w ich kosztach energii, stając jednocześnie naprzeciw problemowi ubóstwa energetycznego.

Do czasu wydania przez Komisję Europejską decyzji stwierdzającej zgodność z rynkiem wewnętrznym zastosowanie przepisów wspierających spółdzielnie energetyczne do gmin miejskich jest zawieszona

4. WEJŚCIE W ŻYCIE

Zgodnie z przepisem końcowym ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

5. OCENA ZGODNOŚCI PROJEKTU Z PRAWEM UNII EUROPEJSKIEJ

W ocenie projektodawców projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

6. NOTYFIKACJA

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039).

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.

7. WPLYW NA MIKROPRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORCÓW

Projekt ustawy będzie miał pozytywny wpływ na sytuację mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców, gdyż wprowadzając regulacje mające na celu przyspieszenie realizacji i poprawę warunków inwestycyjnych dla projektów morskich farm wiatrowych, gwarantują rozwój przedsiębiorstw zaangażowanych w łańcuch dostaw materiałów i usług.